2024/2474

2024.9.20.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/2474 HATÁROZATA

(2024. április 5.)

a Csehország által az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó nagyvállalkozások javára végrehajtott SA.50787 (2021/C) (korábbi 2018/N) és SA.50837 (2021/C) (korábbi 2018/N) számú támogatási programokról

(az értesítés a C(2024) 2096. számú dokumentummal történt)

(Csak a cseh nyelvű szöveg hiteles)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

miután az EUMSZ 108. cikk(2) bekezdése első albekezdésének megfelelően felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyék meg észrevételeiket ([1]), és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) Csehország 2018. március 29-én kelt levelében értesítette a Bizottságot az SA.50787 (2018/N) számú támogatási programról. A Bizottság 2018. május 22-i, 2018. július 19-i, 2018. október 8-i, 2018. december 17-i, 2019. május 28-i, 2019. május 28-i és 2020. május 6-i levelében további információkat kért. A cseh hatóságok 2018. augusztus 20-i, 2018. augusztus 20-i, 2018. november 8-i, 2019. január 18-i és 2020. május 29-i levelükben további információkat nyújtottak be.

(2) Csehország 2018. április 6-án kelt levelében értesítette a Bizottságot az SA.50837 (2018/N) számú támogatási programról. A Bizottság 2018. június 1-jei, 2018. augusztus 14-i, 2018. október 8-i, 2018. december 17-i, 2019. május 28-i, 2019. május 28-i és 2020. május 6-i levelében további információkat kért. A cseh hatóságok 2018. szeptember 13-i, 2018. szeptember 13-i, 2018. november 8-i, 2019. január 18-i, 2019. március 29-i és 2020. május 29-i levelükben további információkat nyújtottak be.

(3) A Bizottság 2019. március 6-i levelében tájékoztatta a cseh hatóságokat, hogy a két bejelentést áthelyezi a be nem jelentett támogatási intézkedések nyilvántartásába, mivel már a támogatási programok Bizottságnak történő bejelentése előtt is nyújtottak támogatást. A Bizottság ugyanakkor úgy határozott, hogy ezeket az ügyeket értékelésük céljából azonos tárgyuk miatt egyesíti.

(4) A Bizottság 2021. január 12-én kelt levelében tájékoztatta Csehországot arról, hogy a nagyvállalkozásoknak a 2021. január 12-i C(2021)41 final határozat ([2]) (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) elfogadása és a cseh hatóságok értesítése előtt nyújtott támogatás tekintetében az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott. Ugyanakkor a Bizottság úgy határozott, hogy nem emel kifogást az SA.50787 és az SA.50837 számú programok keretében az eljárás megindításáról szóló határozat elfogadását és a cseh hatóságok értesítését követően nyújtott támogatás ellen, mivel az az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

(5) Az EUMSZ 108. cikke (2) bekezdése szerinti, az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ([3]). A Bizottság felszólította az érdekelt feleket és Csehországot, hogy tegyék meg észrevételeiket.

([1]) Felhívás észrevételek benyújtására az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése alapján, SA.50787 (2019/NN) (korábbi 2018/N) és SA.50837 (2019/NN) (korábbi 2018/N) számú állami támogatások (HL C 60., 2021.2.19., 39. o.).
([2]) HL C 60., 2021.2.19., 39. o.
([3]) Vö. a 2. lábjegyzettel.

(6) Az érdekelt felek részéről öt észrevétel érkezett a Bizottsághoz. A Bizottság ezen észrevételeket továbbította Csehországnak, amelynek lehetősége volt megjegyzéseket fűzni az észrevételekhez. Ugyanebben a levélben a Bizottság felkérte a cseh hatóságokat, hogy nyújtsanak naprakész tájékoztatást a cseh hatóságok által kezdeményezett visszafizettetési eljárások állásáról, különös tekintettel a kapcsolódó bírósági eljárásokra ([4]). Csehország 2022. május 23-i levelében benyújtotta észrevételeit.

(7) 2022. június 15-i levelében a Bizottság további pontosítást kért a nemzeti bíróság által az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatnak a cseh hatóságok részére történő bejelentése előtt nyújtott támogatás visszafizettetésével kapcsolatban hozott ítéletekkel kapcsolatban. A cseh hatóságok a 2022. augusztus 24-i levélben válaszoltak.

2. A TÁMOGATÁSI PROGRAMOK RÉSZLETES ISMERTETÉSE

2.1. A határozat hatálya

(8) Ez a határozat a nagyvállalkozásoknak a gyümölcsösök szerkezetátalakítására, valamint a gyümölcsösökben, komlóültetvényeken, szőlőültetvényeken és szaporítóiskolákban a csepegtető öntözőrendszernek a kiépítésére az SA.50787 és SA.50837 számú programok bejelentése előtt jogellenesen nyújtott támogatásokra vonatkozik.

(9) A bejelentett programok a következők:

a) SA.50787 (2021/C) (korábban: 2018/N): Gyümölcsösök szerkezetátalakításához nyújtott támogatás.

b) SA.50837 (2021/C) (korábban: 2018/N): Csepegtető öntözőrendszerek gyümölcsösökben, komlóültetvényeken, szőlőültetvényeken és szaporítóiskolákban való kiépítéséhez nyújtott támogatás.

(10) A két bejelentéssel Csehország a 702/2014/EU bizottsági rendelet ([5]) alapján mentesített, SA.46621 (2016/XA) és SA.46972 (2016/XA) számú létező támogatási intézkedéseket kívánta felváltani annak érdekében, hogy a támogatható kedvezményezettek csoportját nagyvállalkozásokkal bővítse. E célból a Bizottság általi jóváhagyásukat követően a támogatási programok felváltották volna ezeket a csoportmentességben részesülő programokat.

2.2. A két program közös jellemzői

2.2.1. *Célkitűzés*

(11) Az SA.50787 (2021/C) (korábbi 2018/N) számú értesítéssel a cseh hatóságok az integrált termelési módszernek megfelelően termesztett gyümölcsösök ültetéséhez kívántak támogatást nyújtani.

(12) Az SA.50837 (2021/C) (korábbi 2018/N) számú értesítéssel a cseh hatóságok a csehországi gyümölcsösökben, komlóültetvényeken, szőlőültetvényeken és szaporítóiskolákban funkcionális csepegtető öntözőrendszer kiépítéséhez kívántak támogatást nyújtani.

2.2.2. *Időtartam*

(13) Az SA.46621 (2016/XA) számú mentesített támogatási program 2016. október 17-től volt érvényben. Az SA.46972 (2016/XA) számú mentesített támogatási program 2016. december 7-től volt érvényben. 2021. január 12-én mindkét mentesített támogatási programot felváltotta az SA.50787 és az SA.50837 számú bejelentett támogatási program.

(14) Az eljárás megindításáról szóló határozattal mind az SA.50787, mind az SA.50837 számú bejelentett támogatási programot jóváhagyták a jövőre nézve, 2024. december 31-ig.

2.2.3. *Kedvezményezettek*

(15) Mind az SA.50787, mind az SA.50837 számú program keretében nyújtható támogatás az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó, bármilyen méretű vállalkozásnak.

([4]) Az előzetes eljárás során a cseh hatóságok elismerték, hogy nemzeti szinten visszafizettetési eljárást indítottak a csoportmentességben részesített programok alapján támogatásban részesülő nagy kedvezményezettek tekintetében. 2020. május 29-én nem került sor támogatás visszafizettetésére, mivel az érintett kedvezményezettek bírósághoz fordultak.

([5]) A Bizottság 702/2014/EU rendelete (2014. június 25.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról (HL L 193., 2014.7.1., 1. o.).

2.2.4. *Jogalap*

(16) Az SA.50787 és az SA.50837, valamint az SA.46621 (2016/XA) és az SA.46972 (2016/XA) számú, korábbi csoportmentesség alá tartozó támogatási programok jogalapját a következő jogi aktusok alkotják:

1. A mezőgazdaságról szóló 252/1997. sz. módosított törvény (Gyűjt.);

2. A mezőgazdaságról szóló 252/1997. sz. törvény (Gyűjt.) 1., 2. és 2d. §-án alapuló hozzájárulások odaítélésének szabályai (a továbbiakban: A támogatás odaítélésének elvei).

2.2.5. *Költségvetés*

(17) Az SA.50787 (2021/C) számú támogatási program teljes költségvetése 1 400 millió CZK (kb. 52,4 millió EUR ([6])).

(18) Az SA.50837 (2021/C) számú támogatási program teljes költségvetése 560 millió CZK (kb. 21 millió EUR ([7])).

(19) Mindkét támogatási programot az állami költségvetésből finanszírozzák. A támogatást közvetlen támogatás formájában nyújtják. Mindkét program esetében az állami mezőgazdasági intervenciós alap (*Státní zemědělský intervenční fond*) a támogatást nyújtó hatóság.

2.3. **Az SA.50787 (2021/C) számú támogatási program leírása**

(20) E támogatási program keretében támogatás nyújtható Csehországban a fővároson, Prágán kívül újonnan telepített gyümölcsösök számára. A támogatást az ültetés évében nyújtják.

(21) Támogatás nyújtható a támogatási program értelmezési dokumentumának táblázatában felsorolt, integrált termelési rendszerben termesztett gyümölcsfajták ültetéséhez, amely rendszer nem haladja meg a nehézfémekre vonatkozó rögzített határértékeket ([8]).

(22) A következő költségek támogathatók:

1. az előkészítő munkálatok költségei: műtrágyázás, talaj-előkészítés (mélyszántás, talajművelés, trágyázás, ültetést megelőző előkészítés), projekt-előkészítés (fajták kiválasztása, beporzók, csatok iránya, a terület geometriai irányultsága), kerítések telepítése, az ültetés méretezése, árkok előkészítése;

2. az ültetési anyagok költségei, beleértve az ültetési parcellán történő szállítást és a rövid távú tárolást;

3. az ültetési anyagok ültetésre való előkészítésének költségei és az ültetési költségek;

4. a védőeszközök és telepítésük, tisztító és telepítése, a tartóoszlopok és a rögzítésük költségei az ültetés évében.

(23) A támogatás az elszámolható költségek 50 %-áig és a következő maximális összegekig nyújtható:

1. legfeljebb 240 000 CZK/ha (kb. 9 000 EUR ([9])) a támogatható alma-, körte-, kajszibarack-, őszibarack-, szilva-, cseresznye- és meggyfajokkal beültetett gyümölcsösök esetében fajonként legalább 1 hektár területen, ahol a fák minimális száma hektáronként 800;

2. legfeljebb 120 000 CZK/ha (kb. 4 500 EUR ([10])) a támogatható alma-, körte-, kajszibarack-, őszibarack-, szilva-, cseresznye- és meggyfajokkal beültetett gyümölcsös esetében fajonként legalább 1 hektár területen, ahol a fák minimális száma hektáronként 400;

3. legfeljebb 60 000 CZK/ha (kb. 2 250 EUR ([11])) a támogatható kis gyümölcsfajokkal (ribiszke, egres, málna) ültetett gyümölcsösök fajonként legalább 0,5 hektár területen. A magoncok minimális száma hektáronként 3 000.

([6]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([7]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([8]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (25) preambulumbekezdésével.
([9]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([10]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([11]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.

(24) Az e program keretében végrehajtott beruházások célja a mezőgazdasági termelőegységek általános teljesítményének és fenntarthatóságának javítása.

(25) Ugyanezt az intézkedést Csehország 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó cseh vidékfejlesztési programja (a továbbiakban: vidékfejlesztési program) nem írta elő. Bár a vidékfejlesztési program tartalmazta az „integrált gyümölcstermelés" intézkedést, a cseh hatóságok szerint ez a két intézkedés nem fedte egymást, hanem egymást kiegészítette. Míg az állami támogatást a gyümölcsösök ültetéséhez nyújtják, a vidékfejlesztési intézkedés keretében már meglévő gyümölcsösök számára nyújtottak finanszírozást. A kérelmezők egyaránt pályázhattak a gyümölcsösök létesítéséhez nyújtott állami támogatásra, majd a vidékfejlesztési program keretében a fenntartásukra nyújtott későbbi finanszírozásra. Ebben az esetben két talajelemzést kell benyújtaniuk, amelyek igazolják a vegyi anyagokra vonatkozó határértékek betartását.

(26) A Bizottság megállapította, hogy a program összhangban volt Csehország 2014–2020-ra vonatkozó vidékfejlesztési programjának célkitűzéseivel, különösen azzal a célkitűzéssel, hogy hozzájáruljon az elsődleges mezőgazdasági termelés versenyképességének javításához és az elsődleges termékek minőségének javításához (az eljárás megindításáról szóló határozat (92) és (93) preambulumbekezdése). A Bizottság továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a támogatásnak pozitív környezeti hatása volt, mivel az integrált termelési módszer következtében csökken a nehézfémek mennyisége a talajban (az eljárás megindításáról szóló határozat (94) preambulumbekezdése).

2.4. **Az SA.50837 (2021/C) számú támogatási program leírása**

(27) E program keretében a következő költségekhez nyújtható támogatás:

1. gépek és berendezések vásárlása vagy lízingelése, az adott eszköz piaci értékének erejéig;

2. az előző pontban említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek.

(28) A támogatás az elszámolható költségek 50 %-áig nyújtható, és a kedvezményezettek legfeljebb 72 000 CZK-t (kb. 2 700 EUR ([12])) kaphatnak a kiépített csepegtető öntözőrendszerrel érintett hektáronként.

(29) Az e program keretében támogatott beruházások nem a meglévő öntözőberendezések vagy az öntözőinfrastruktúra elemeinek fejlesztésére, hanem csak az újonnan épített, csepegtető öntözőberendezések fejlesztésére irányulnak.

(30) A 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel ([13]) összhangban Csehország eljuttatta a Bizottsághoz a beruházások helyszínéül szolgáló teljes területre, valamint minden más olyan területre vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervet, amelynek környezetét a beruházás érintheti. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv értelmében és a szóban forgó irányelv 11. cikkével összhangban hatályba lépő, a mezőgazdasági ágazat szempontjából releváns intézkedéseket részletesen meghatározták a vonatkozó intézkedési programban.

(31) A cseh hatóságok szerint az e támogatási program hatálya alá tartozó beruházások az öntözött terület nettó növekedését eredményezhetik, amely egy adott talaj- vagy felszínivíz-testet érint. Ezzel összefüggésben a cseh hatóságok megerősítették, hogy a beruházások nem érintik azokat a talaj- vagy felszínivíz-testeket, amelyek állapota a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vízmennyiséggel kapcsolatos okokból jónál rosszabbnak minősül.

(32) A cseh hatóságok szerint a program kedvező hatással van a környezetre, mivel a csepegtető öntözési módszer más típusú öntözésekhez képest vízmegtakarítási hatással jár. A csepegtető öntözés várhatóan legalább 30 %-os vízmegtakarítást eredményez, küzd az aszály ellen, és ily módon javítja a termelés stabilitását és minőségét, miközben gazdaságosabbá teszi a vízfelhasználást.

(33) A cseh hatóságok megerősítették, hogy a környezetvédelmi elemzésnek igazolnia kell, hogy a támogatott beruházásoknak nem lesznek negatív környezeti hatásai. E célból minden támogatási kérelmet egyedileg értékelnek.

([12]) A CZK és EUR közötti átváltási árfolyam 2020. szeptember 17-én: 1 CZK = 0,03743 EUR.

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

(34) A támogatás nyújtásának feltétele az illetékes vízügyi hatóság által kiállított vízgazdálkodási engedély benyújtása, amely hatóság többek között értékeli a projektnek a környezet különböző összetevőire gyakorolt hatásait.

(35) Ezenkívül a támogatás feltétele a vízfogyasztás mérésének a támogatott beruházás szintjén történő bevezetése.

(36) A cseh hatóságok vállalták, hogy a beruházás helye szerinti vízgyűjtő kerület tekintetében biztosítják, hogy a víznek a mezőgazdasági ágazat általi különféle hasznosítási módjai a 2000/60/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdésével összhangban hozzájáruljanak a vízszolgáltatások költségeinek megtérüléséhez, adott esetben figyelembe véve a költségek megtérítésének szociális, környezeti és gazdasági hatásait, továbbá az érintett régió vagy régiók földrajzi és éghajlati jellemzőit is.

(37) A Bizottság megállapította, hogy a program összhangban volt Csehország 2014–2020-as vidékfejlesztési programjának célkitűzéseivel, különösen azzal a célkitűzéssel, hogy hozzájáruljon az elsődleges mezőgazdasági termelés versenyképességének javításához és az elsődleges termékek minőségének javításához (az eljárás megindításáról szóló határozat (92) és (93) preambulumbekezdése). A Bizottság továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a támogatásnak pozitív környezeti hatása volt, mivel az integrált termelési módszer következtében csökken a nehézfémek mennyisége a talajban (az eljárás megindításáról szóló határozat (94) preambulumbekezdése).

3. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKAI

3.1. A támogatási programok jogellenessége

(38) Az SA.50787 és az SA.50837 számú támogatási programot 2018. március 29-én, illetve 2018. április 6-án jelentették be a Bizottságnak. A cseh hatóságok megerősítették, hogy már a bejelentésük előtt végrehajtották őket.

(39) Tekintettel arra, hogy Csehország nem teljesítette az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti kötelezettségét, a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban ([14]) megállapította, hogy az SA.50787 és az SA.50837 számú programok bejelentését megelőzően nagyvállalkozásoknak már nyújtott támogatás új támogatásnak minősül, amelyet az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet ([15]) 1. cikkének f) pontja értelmében jogellenes támogatásnak tekintett.

3.2. A támogatás összeegyeztethetősége a belső piaccal

(40) Az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdésével összhangban a támogatás csak akkor tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha részesülhet az említett cikkben meghatározott eltérések valamelyikében. A szóban forgó esetekben a Bizottság megvizsgálta, hogy alkalmazható-e az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában foglalt eltérés, amelyet az agrár- és erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott állami támogatásokról szóló 2014. évi európai uniós iránymutatás ([16]) (a továbbiakban: a 2014. évi iránymutatás) vonatkozó rendelkezései értelmeznek.

(41) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, ha az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben.

(42) A támogatási programokat az SA.50787 és az SA.50837 számú programok jóváhagyásakor hatályban lévő 2014. évi iránymutatás fényében is értékelték.

(43) Nevezetesen az eljárást megindító határozatában a Bizottság értékelte az SA.50787 és SA.50837 számú programok összeegyeztethetőségét a belső piaccal a 2014. évi iránymutatás 1.1.1.1. fejezetének („Az elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó, mezőgazdasági üzemekben végrehajtott, tárgyi eszközökre vagy immateriális javakra irányuló beruházásokhoz nyújtott támogatás”) I. része („Közös értékelési elvek”) és II. része alapján.

([14]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (64) preambulumbekezdésével.

([15]) A Tanács (EU) 2015/1589 rendelete (2015. július 13.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (kodifikált szöveg) (HL L 248., 2015.9.24., 9. o.).

([16]) HL C 204., 2014.7.1., 1. o., a HL C 390., 2015.11.24., 4. o. számában közzétett értesítéssel módosítva.

(44) Ezen értékelés alapján a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában arra a következtetésre jutott, hogy a két támogatási program jóváhagyását és a cseh hatóságoknak a határozatról való értesítését **követően** nyújtott támogatás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a belső piaccal.

(45) Ebben a szakaszban azonban a Bizottság nem tudta ugyanezt a következtetést levonni a nagyvállalkozásoknak az SA.50787 és az SA.50837 számú támogatási program bejelentését és a bizottsági határozattal történt jóváhagyását **megelőzően** nyújtott támogatásokat illetően. E támogatási programok értékelése azt mutatta, hogy bár a támogatás megfelelt a 2014. évi iránymutatás II. részének 1.1.1.1. fejezetében foglalt egyedi feltételeknek, kétségek merültek fel az ösztönző hatás fennállásával és következésképpen az ilyen támogatásnak az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti belső piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban, a következő okok miatt.

(46) A 2014. évi iránymutatás 66. pontjának megfelelően egy támogatás csak akkor tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha ösztönző hatással bír. Ezenkívül e pont értelmében a támogatás akkor fejtett ki ösztönző hatást, ha a vállalkozás magatartását oly módon változtatta meg, hogy az olyan kiegészítő tevékenységbe kezdett, amelyet a támogatás nélkül nem végzett volna, vagy amelyet korlátozottan vagy más módon végzett volna.

(47) A 2014. évi iránymutatás 70. pontjával összhangban a Bizottság úgy vélte, hogy abban az esetben, ha az adott projekttel kapcsolatos munka vagy a tevékenység már a kedvezményezett támogatási kérelmének a nemzeti hatóságok számára történő benyújtása előtt megkezdődött, a támogatás nem jelent ösztönzést a kedvezményezett számára. Egy ilyen támogatási kérelemnek legalább a kérelmező nevét és a vállalkozás méretét, a projekt vagy tevékenység leírását, beleértve annak helyszínét és kezdési, illetve befejezési dátumát, a megvalósításhoz szükséges támogatási összeget és az elszámolható költségeket tartalmaznia kellett.

(48) A 2014. évi iránymutatás 35. pontjának (25) bekezdése szerint a „projekttel vagy tevékenységgel kapcsolatos munkálatok megkezdése" a tevékenységek megkezdésének, a beruházással kapcsolatos építési munkálatok megkezdésének, a berendezések megrendelésére vagy szolgáltatások igénybevételére vonatkozó első, jogilag kötelező erejű kötelezettségvállalásnak, vagy bármely más, a projektet vagy a tevékenységet visszafordíthatatlanná tevő kötelezettségvállalásnak az időpontjai közül a legkorábbi.

(49) Ezenkívül a 2014. évi iránymutatás 72. pontja szerint a nagyvállalkozásoknak a kérelemben ki kell fejteniük, hogy milyen helyzet állna elő a támogatás igénybevétele nélkül – ezt a helyzetet nevezik kontrafaktuális forgatókönyvnek–, és dokumentumokkal kell alátámasztaniuk a kérelemben ismertetett kontrafaktuális forgatókönyvet. A 2014. évi iránymutatás 73. pontja értelmében a támogatást nyújtó hatóságnak ellenőriznie kellett a kontrafaktuális forgatókönyv hitelességét, és meg kellett erősítenie, hogy a támogatás rendelkezik a szükséges ösztönző hatással.

(50) A kontrafaktuális forgatókönyv benyújtására vonatkozó, a nagyvállalkozásokra alkalmazandó további feltétellel kapcsolatban a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban a mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (kkv-knek) a 702/2014/EU rendelet ([17]) I. mellékletében szereplő meghatározására, valamint az uniós bíróságok vonatkozó ítélkezési gyakorlatára ([18]) hivatkozott.

(51) A 702/2014/EU rendelet I. melléklete 2. cikkének (1) bekezdése értelmében a kkv típusba az olyan vállalkozások tartoznak, amelyek 250-nél kevesebb személyt foglalkoztatnak, és amelyek éves árbevétele nem haladja meg az 50 millió EUR-tt, és/vagy az éves mérlegfőösszegük értéke nem haladja meg a 43 millió EUR-t.

(52) A 702/2014/EU rendelet I. melléklete 3. cikkének (1) bekezdése értelmében „önálló vállalkozás" minden olyan vállalkozás, amely nem minősült a (2) bekezdés szerinti partnervállalkozásnak vagy az említett cikk (3) bekezdése szerinti kapcsolt vállalkozásnak.

(53) A 702/2014/EU rendelet I. mellékletének 4. cikke (2) bekezdésének megfelelően amennyiben a beszámolók zárásának napján a vállalkozás megállapítja, hogy éves szinten meghaladta a 2. cikkben megállapított alkalmazotti létszámot vagy pénzügyi határértéket, illetve e létszám vagy határérték alá kerül, nem veszíti el a mikro-, kis- vagy középvállalkozási státuszát, illetve nem szerez ilyet, kivéve, ha a vállalkozás ezeket a határértékeket két egymást követő beszámolási időszakban átlépi.

([17]) A 702/2014/EU rendelet helyébe a az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdőalapú ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról szóló, 2022. december 14-i (EU) 2022/2472 bizottsági rendelet (HL L 327., 2022.12.21., 1. o.) lépett. Az említett rendelet I. melléklete nem módosult.

([18]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (105)–(113) preambulumbekezdésével.

(54) Az eljárás megindításáról szóló határozat (109)–(113) preambulumbekezdése ebben az összefüggésben a következő indokolást tartalmazta.

(55) A 702/2014/EU rendelet (40) preambulumbekezdése kifejti, hogy a kkv-nak az említett rendelet alkalmazásában használt meghatározása a 2003/361/EK bizottsági ajánlásban ([19]) szereplő fogalommeghatározásokon alapul annak érdekében, hogy megszüntesse az esetlegesen versenytorzuláshoz vezető különbségeket, megkönnyítse a kkv-kra vonatkozó különböző uniós és nemzeti kezdeményezések közötti koordinációt, valamint az adminisztratív egyértelműség és a jogbiztonság érdekében.

(56) A 702/2014/EU rendelet (39) preambulumbekezdése kifejti a kkv-k EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alóli mentesítésének mögöttes okát: „A kkv-k döntő szerepet játszanak a munkahelyteremtésben és – általánosabban véve – a társadalmi stabilitás tényezőjeként és gazdasági hajtóerőként működnek. Fejlődésüket azonban korlátozhatják a piac hiányosságai, aminek folytán a kkv-k tipikus hátrányokat szenvednek. Gyakran nehezen jutnak tőkéhez vagy hitelhez egyes pénzpiacok kockázatkerülő természete folytán, valamint azért, mert esetleg csak korlátozott fedezetet tudnak nyújtani. Szűkös forrásaik következtében előfordulhat, hogy e vállalkozások csak korlátozott mértékben juthatnak információhoz, különösen az új technológiákat és a lehetséges piacokat illetően. Ezért a kkv-k által folytatott gazdasági tevékenységek fejlesztésének elősegítése érdekében e rendeletnek mentesítenie kell a kkv-knak nyújtott támogatások bizonyos kategóriáit a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alól.”

(57) Amint azt az uniós bíróságok számos ítéletben kifejtették, csak a kkv-kra jellemző hátrányokkal küzdő vállalkozások jogosultak az e jogállásból eredő előnyökre. Az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlata szerint a kkv fogalmát szigorúan kell értelmezni, mivel a kkv-státusz által biztosított előnyök a legtöbb esetben (különösen az állami támogatások területén) az általános szabályok alóli kivételek ([20]). A kkv-k minősítéséből törölni kell azokat a vállalkozáscsoportokat, amelyek gazdasági ereje meghaladhatja a valódi kkv-két, még akkor is, ha formálisan megfelelnek a kkv-fogalommeghatározásban meghatározott kritériumoknak ([21]). Azt is biztosítani kell, hogy a kkv-k meghatározását ne lehessen pusztán formális eszközökkel megkerülni ([22]). Ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, ha egy érintett vállalkozás nem szenved a kkv-kra jellemző hátrányoktól, a Bizottságnak jogában áll megtagadni annak kkv-ként való elismerését. Ezt az ítélkezési gyakorlatot az *effet utile* elve vezérli, amely megőrzi az uniós jog hatékony érvényesülését.

([19]) A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

([20]) HaTeFo, C-110/13. sz. ügy, ECLI:EU:C:2014:114, 32. pont.

([21]) Lásd különösen a következő ügyekben hozott ítéleteket (kiemelés hozzáadva)

— NMI Technologie Transfer, C-516/19. sz. ügy, ECLI:EU:C:2020:754, 31–34. pont (egy, az általános csoportmentességi rendelet, a 651/2014/EU bizottsági rendelet szerinti kkv-fogalom értelmezésével kapcsolatos ügyben); „34 E kritérium célja tehát, amint az többek között azon 2003. évi ajánlás (9) preambulumbekezdéséből kitűnik, amelyen – a 651/2014 rendelet (30) preambulumbekezdése értelmében – a „kkv” e rendelet I. mellékletében meghatározott fogalma alapul, hogy pontosabb képet lehessen nyerni a kkv-k tényleges gazdasági helyzetéről, valamint hogy **ebből a kategóriából eltávolítsák a kkv-k gazdasági erejét túllépő vállalkozások csoportjait annak biztosítása érdekében, hogy csak azok a vállalkozások részesedhessenek a kkv-k kategóriájának nyújtott különböző szabályokból és intézkedésekből származó előnyökből, amelyeknek valóban szüksége van rá** (lásd analógia útján: a Bíróság 2014. február 27-i ítélete, HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, 31. pont).”

— Olaszország kontra Bizottság, C-91/01. sz. ügy, ECLI:EU:C:2004:244, 31., 50–54. pont („51. Következésképpen a függetlenség kritériumát e célra tekintettel kell értelmezni, amint arra a főtanácsnok az indítványának 33. pontjában rámutatott, és így az a vállalkozás, amely 25 %–nál kisebb részesedéssel rendelkezik egy nagyvállalkozásban, és így **formálisan megfelel e kritériumnak, de valójában vállalkozások nagy csoportjához tartozik, nem tekinthető úgy, hogy megfelel e kritériumnak**.”).

— HaTeFo, C-110/13. sz. ügy, ECLI:EU:C:2014:114, 34., 39. pont („34. A kkv-ajánlás melléklete 3. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdését tehát **ezen célkitűzésre tekintettel kell értékelni**, ezért azokat a **vállalkozásokat, amelyek között formálisan nem áll fenn a jelen ítélet 28. pontjában felidézett kapcsolat, amelyek azonban gazdasági egységnek minősülnek** a valamely természetes személy vagy összehangoltan eljáró természetes személyek csoportja által betöltött szerep miatt, **szintén kapcsolt vállalkozásnak kell tekinteni**, amennyiben a tevékenységüket vagy annak egy részét ugyanazon érintett piacon vagy szomszédos piacon végzik (lásd analógia útján a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 51. pontját)”.

— Pollmeier kontra Bizottság, T-137/02. sz. ügy, ECLI:EU:T:2004:304, 61–62. pont. („62 **E célkitűzés fényében** a 96/280 ajánlás melléklete 1. cikkének (3) és (4) bekezdését tehát **oly módon kell értelmezni**, hogy az (1) bekezdésben említett küszöbértékek kiszámítása során figyelembe kell venni azon vállalkozások vonatkozó adatait, **amelyek – bár formailag különállóak – egy gazdasági egységet alkotnak**, akkor is, ha ebben a vállalkozásban valamely másik vállalkozás kevesebb mint 25 %-os részesedéssel rendelkezik [lásd e tekintetben az fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 51. pontját].”).

([22]) Olaszország kontra Bizottság, C-91/01. sz. ügy, ECLI:EU:C:2004:244, 50. pont; HaTeFo, C-110/13. sz. ügy, ECLI:EU:C:2014:114, 33. pont.

(58) A 702/2014/EU rendelet I. melléklete 4. cikkének (2) bekezdése lehetőséget biztosít a kkv-k számára, hogy az átmenetinek tekintett és ingadozó változások ellenére megőrizzék jogállásukat („kivéve, ha a vállalkozás ezeket a határértékeket két egymást követő beszámolási időszakban átlépi"). Ellentétes lenne az *effet utile* elvével, ha ilyen lehetőséget biztosítanának azon vállalkozások számára, amelyek az egyesülést vagy felvásárlást követő tulajdonosi változás következtében valójában tartósan megváltozott szerkezettel rendelkeznek, és tartósan a kkv-k számára engedélyezett létszám vagy pénzügyi felső határok fölé szorítják őket. Ebből következik, hogy ha a gazdasági realitás azt mutatja, hogy egy adott vállalkozás nem valódi kkv, még ha ezt a konkrét helyzetet nem is írja le a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében szereplő kkv-fogalommeghatározás 4. cikkének (2) bekezdése, az ilyen tulajdonosi változást követően az ilyen vállalkozás nem részesülhet kkv-státuszban.

(59) Ezért a Bizottság következetes értelmezésével összhangban, az uniós bíróságok kkv-meghatározással kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában ((57) preambulumbekezdés) kifejezett *effet utile* elvére támaszkodva a 702/2014/EU bizottsági rendelet I. melléklete 4. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó azon vállalkozások esetében, amelyek az egyesülést vagy felvásárlást követő szerkezetváltozás vagy tulajdonosváltás következtében túllépik a kkv-kra vonatkozó felső határokat. Ilyen esetben az értékelés szempontjából releváns időpont az ügylet időpontja (amelynek révén állandó jelleggel egy nagyobb vállalkozás részévé váltak), nem pedig a kérelmező jogalany beszámolói zárásának időpontja.

(60) Ennek alapján az eljárás megindításáról szóló határozat (114) preambulumbekezdése a következő következtetést vonta le: A két szóban forgó támogatási program jóváhagyásáig a mezőgazdasági kis- és középvállalkozásoknak továbbra is nyújtható támogatás a 702/2014/EU rendelet szerinti csoportmentességi intézkedés alapján, a nagyvállalkozások támogatását azonban nem teszi lehetővé semmilyen jóváhagyott támogatási program. Ebből következik, hogy a nagyvállalkozásoknak az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség megsértésével nyújtottak támogatást.

(61) A (10) preambulumbekezdésben kifejtettek szerint mind az SA.50787, mind az SA.50837 számú támogatási program célja a meglévő SA.46621 (2016/XA) és SA.46972 (2016/XA) számú, csoportmentesség alá tartozó intézkedések felváltása volt annak érdekében, hogy megteremtsék a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás alapját.

(62) A cseh hatóságok megerősítették, hogy mindkét csoportmentességi program keretében nyújtottak beruházási támogatást egyes olyan vállalkozásoknak, amelyeket a támogatás nyújtásának időpontjában eredetileg kkv-nak tekintettek. A cseh hatóságok által 2018. november 8-án benyújtott információk ([23]) szerint az említett hatóságok által végzett utólagos adminisztratív ellenőrzés azt mutatta, hogy ezek a kedvezményezettek nem feleltek meg a kkv-nak a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében szereplő, az uniós bíróságok e fogalommeghatározással kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában értelmezett fogalommeghatározásának. Ennek alapján a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban ([24]) úgy ítélte meg, hogy ezek a kedvezményezettek a támogatás nyújtásának időpontjában nagyvállalkozások voltak.

(63) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság emlékeztetett arra, hogy a 702/2014/EU rendelet értelmében mentesített programok alapján nyújtott beruházási támogatás esetében nem kértek kontrafaktuális forgatókönyvet, mivel az ilyen támogatásnak a kkv-kra kellett korlátozódnia ([25]). A Bizottság ezért kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy azok a kedvezményezettek, amelyek nagyvállalkozások voltak, és amelyek az egyik vagy mindkét, csoportmentességet élvező program alapján kaptak támogatást ((62) preambulumbekezdés), valóban benyújtották-e a kontrafaktuális forgatókönyvet ([26]).

(64) Mivel a kontrafaktuális forgatókönyv benyújtása az igazoló dokumentumokkal együtt a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás ösztönző hatásának meglétéhez kapcsolódó követelmények egyike volt, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a nagyvállalkozásoknak az SA.50787 és az SA.50837 támogatási program bejelentését megelőzően nyújtott támogatás láthatóan nem fejtett ki ösztönző hatást.

(65) A Bizottság továbbá kétségeit fejezte ki a nagyvállalkozásoknak az SA.50787. és az SA.50837 számú programok bejelentését megelőzően nyújtott támogatás arányosságát illetően, különös tekintettel a 2014. évi iránymutatás 95–97. pontjában foglalt nettótöbbletköltség-megközelítés kritériumára. A Bizottság úgy vélte, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv valószínűsíthető hiányában ([27]) a cseh hatóságok nem tudták biztosítani – a támogatás nélküli forgatókönyvvel való összehasonlítással –, hogy a támogatás összege megegyezzen a beruházás érintett térségben történő megvalósításának nettó többletköltségeivel ([28]).

([23]) Hiv. szám: 3957-2/2018-SZEU-ZEMZP, a cseh hatóságok által benyújtott kiegészítő információk és a közigazgatási eljárás megindításáról szóló, mellékelt értesítések.
([24]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (104)–(114) preambulumbekezdésével.
([25]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (115) preambulumbekezdésével.
([26]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (115) preambulumbekezdésével.
([27]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (115) preambulumbekezdésével.
([28]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (121) preambulumbekezdésével.

(66) Ezen érvelés fényében a Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban arra a következtetésre jutott, hogy kétségek merültek fel a nagyvállalkozásoknak a Bizottság általi jóváhagyását megelőzően nyújtott támogatás ösztönző hatásának fennállásával és az arányosság elvének való megfelelésével kapcsolatban ([29]).

(67) Ezen indokok alapján a Bizottság megindította az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást, és felkérte a támogatás által esetlegesen érintett valamennyi harmadik felet, valamint Csehországot észrevételeik megtételére. A Bizottság ugyanakkor felkérte Csehországot, hogy bocsásson rendelkezésre minden olyan információt, amely segíthet a támogatás értékelésében.

4. **CSEHORSZÁG ÉSZREVÉTELEI**

(68) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványukban a cseh hatóságok megerősítették, hogy a két csoportmentességet élvező program (SA.46621 (2016/XA) és SA.46972 (2016/XA)) a kkv-kra korlátozódott, és kifejtették, hogy a támogatás nagyvállalkozásoknak történő nyújtásának egyetlen oka az volt, hogy a cseh hatóságok tévesen értékelték e kedvezményezettek méretét. A cseh hatóságok kijelentették, hogy a támogatás kkv-kra való korlátozása a 702/2014/EU rendelet 14. cikkére való hivatkozással egyértelművé vált a nemzeti jogalapban, és azt más formában ott nem kellett megismételni. Kifejtették továbbá, hogy adminisztratív hibák történtek, amelyek során egyes nagyvállalkozások kedvezményezettjeit tévesen tekintették kkv-nak a támogatás odaítélésekor, és a hatóságok utólagos ellenőrzése azt mutatta, hogy az eredeti értékelés téves volt.

(69) Csehország megerősítette, hogy 2019 januárjában visszafizettetési eljárást indított hét azonosított kedvezményezettnek nyújtott támogatással kapcsolatban, amelyek a támogatás nyújtásának időpontjában nagyvállalkozások voltak. Ezek a visszafizettetési eljárások az egyik vagy mindkét csoportmentesség alapján 2016-ban és 2017-ben nyújtott támogatásokra vonatkoztak.

(70) A cseh hatóságok kifejtették, hogy a cseh mezőgazdasági minisztérium célja az volt, hogy e két évben csak kkv-knak nyújtson támogatást. A jogalap (a támogatási program nemzeti szabályai) hivatkozást tartalmazott a 702/2014/EU rendelet 14. cikkére, amely a támogatást a kkv-kra korlátozta. Ezért nem tartalmazott kérdéseket a nagyvállalkozásokra alkalmazandó további releváns feltételekkel kapcsolatban (kontrafaktuális forgatókönyv, arányossági kritérium).

(71) Ugyanakkor a cseh hatóságok az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványukban úgy vélték, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv hiánya és annak a nemzeti hatóságok általi értékelése ellenére a nagyvállalkozásoknak helytelenül nyújtott támogatás ösztönző hatása ténylegesnek tekinthető.

(72) E tekintetben a cseh hatóságok azzal érveltek, hogy a gyümölcsösök szerkezetátalakítására és az öntözésre irányuló beruházások magas költségekkel járnak, amelyeket a kedvezményezettek a támogatás nélkül nem hajtanának végre. A cseh hatóságok szerint ezt megerősíti az a tény, hogy 2018-tól, amikor nem létezett jóváhagyott támogatási program a nagyvállalkozások számára, nagyvállalkozások nem telepítettek új gyümölcsösöket, és hasonlóképpen nem hajtottak végre csepegtető öntözési infrastruktúrába történő beruházásokat. Ennek alapján a cseh hatóságok úgy vélték, hogy azok a nagy kedvezményezettek, amelyek 2016–2017-ben az egyik vagy mindkét csoportmentességet élvező program alapján kaptak támogatást, a támogatás nélkül nem hajtották volna végre a beruházásokat.

(73) Csehország ezért úgy véli, hogy ezekben az esetekben *de facto* fennállt az ösztönző hatás.

(74) Hasonlóképpen, a cseh hatóságok szerint ez a támogatás arányos volt, mivel a gyümölcsösök szerkezetátalakítására irányuló beruházások maximális támogatási összegét hektáronként 240 000 CZK-ban határozták meg, míg a tényleges költségek a nagyvállalkozások esetében körülbelül 500 000 CZK-t vagy ennél többet is elérhettek. Tekintettel a támogatás maximális lehetséges összegére, a cseh hatóságok úgy vélték, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv értékelése nélkül is feltételezhető, hogy a projekt belső megtérülési rátája észszerű volt, és hogy a támogatás nem vezetett a szokásos szint fölé emelkedéséhez.

([29]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (116) és (122) preambulumbekezdésével.

(75) Csehország hozzátette továbbá, hogy nagyon negatív az a helyzet, amikor a nagyvállalkozások nem ruháznak be gyümölcsösök telepítésébe és csepegtető öntözési infrastruktúrába. A cseh hatóságok kifejtették, hogy Csehországban a gyümölcsösök területe hosszú ideje csökken, míg a régi gyümölcsösök aránya magas és egyre nő.

5. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

(76) A Bizottság öt harmadik féltől kapott beadványokat – valamennyien a támogatás kedvezményezettjei, akár az egyik, akár mindkét támogatási program keretében. Ezért az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének h) pontjával összhangban mindegyikük érdekelt félnek tekinthető.

(77) Mind az öt kedvezményezettet érinti a (69) preambulumbekezdésben említett visszafizettetési eljárás. A visszafizettetési eljárások által érintett másik két kedvezményezett (RBQ SADY s.r.o. és M+A+J s.r.o.) nem nyújtott be észrevételeket.

(78) Ezen öt kedvezményezett beadványai megerősítették a következőket:

1. A 2016-ban és 2017-ben benyújtott támogatási kérelmeik legalább egyikében mind az öt kedvezményezett nagyvállalkozásként, és nem kkv-ként jelölte meg a támogatás odaítélésekor fennálló státuszát. Nagyvállalkozási státuszuk minden esetben látható volt a támogatási kérelmeket kísérő benyújtott dokumentációból. Előadták, hogy abban az időpontban nem volt egyértelmű számukra, hogy a támogatás kizárólag a kkv-kra korlátozódott. Hozzátették, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei”, (16) preambulumbekezdés) nem tüntette fel a kedvezményezett méretét a támogathatósági feltételek között.
2. Mind az öt kedvezményezett kifejtette, hogy a támogatást nyújtó hatóság (állami mezőgazdasági és intervenciós alap) utólagos ellenőrzést végzett, amely megerősítette, hogy a támogatást a célkitűzésével összhangban használták fel, és nem tárt fel szabálytalanságokat vagy hibákat.
3. 2019 januárjában a cseh mezőgazdasági minisztérium hét kedvezményezett esetében indított visszafizettetési eljárást.
4. A hét kedvezményezettnek címzett visszafizettetési határozatok szerint a támogatást az uniós jog és a nemzeti jogalap megsértésével nyújtották, amelyből az következik, hogy az ilyen támogatás csak mikrovállalkozások és kkv-k számára volt elérhető. A támogatás kedvezményezettjei nem teljesítették ezt a feltételt.
5. 2019 szeptemberében mind az öt kedvezményezett, aki benyújtotta az eljárást megindító határozattal kapcsolatos észrevételeit, külön keresetet nyújtott be a prágai városi bírósághoz, amelyben a cseh mezőgazdasági minisztérium visszafizettetési határozatainak megsemmisítését kérte.

(79) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványok összefoglalása:

A POMONA Těšetice a.s. ([30]) *észrevételei*

(80) A Pomona Těšetice a.s. 2016 decemberében mindkét támogatási program keretében támogatásban részesült.

(81) Beadványában a POMONA Těšetice a.s. előadta, hogy a támogatási határozat jogos elvárásokat teremtett. A vállalat azt állítja, hogy a támogatást a jogalapban meghatározott céllal összhangban használták fel.

(82) A Pomona Těšetice a.s. kifejtette, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei”, (16) preambulumbekezdés) alapján nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a támogatást kizárólag kkv-kra kellene korlátozni. A vállalat azt állította, hogy a támogatási kérelemben helyesen tüntette fel nagyvállalkozásként a méretét.

(83) A Pomona Těšetice a.s. a beadványba belefoglalta a kontrafaktuális forgatókönyvet, kifejtve a támogatás nélküli helyzetet, és előadta, hogy a támogatás arányos.

Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. ([31]) *észrevételei*

(84) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. 2016 decemberében és 2017 decemberében kapott támogatást gyümölcsösök szerkezetátalakítására (SA.50787 támogatási program).

([30]) a.s. = „akciová společnost” = részvénytársaság.
([31]) s.r.o. = „společnost s ručením omezeným” = zártkörűen működő részvénytársaság.

(85) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. azt állította, hogy jóhiszeműen járt el, és jogos elvárások védelmére hivatkozott, mivel mindkét támogatási kérelemben helyesen tüntette fel nagyvállalkozási státuszát. Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. mindkét évre vonatkozóan benyújtotta támogatási kérelmeinek másolatát, amelyből kiderül, hogy csak a 2017. évre vonatkozó támogatási kérelem tartalmazta a kérelmező méretére vonatkozó kérdést. A vállalat feltüntette, hogy nagyvállalkozás.

(86) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. azt állítja, hogy a mezőgazdasági minisztérium támogatás visszavonásáról szóló határozata jogellenes volt, mivel az jelentősen megsértette a közigazgatási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket.

(87) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. azt állítja, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei” ((16) preambulumbekezdés)) 2008 és 2018 között nem írta elő kifejezetten azt a feltételt, hogy a kedvezményezetteknek kkv-knak kell lenniük. A nemzeti jogalap a támogatható kedvezményezetteket a „mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozókként” határozta meg ([32]). Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. szerint a nemzeti jogalap csak 2015-től hivatkozott a 702/2014/EU rendelet ([33]) 14. cikkére, de nem zárta ki kifejezetten a nagyvállalkozásokat a támogatható kedvezményezettek csoportjából. Ezenkívül a támogatható kedvezményezettek meghatározása változatlan maradt.

(88) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. szerint 2015–2017-ben a cseh mezőgazdasági minisztériumnak nem volt tudomása arról, hogy a 702/2014/EU rendelet alapján a beruházási támogatás nagyvállalkozásoknak nem nyújtható. A kifejezett kizárás csak 2018-ban jelent meg a nemzeti jogalapban, és ettől az évtől kezdve az USOVSKO EKO s.r.o. már nem igényelt támogatást.

(89) Az ÚSOVSKO EKO s.r.o. a Bizottságnak benyújtott beadványban szerepeltette a kontrafaktuális forgatókönyvet, ismertetve a támogatás nélküli helyzetet. A vállalat úgy véli, hogy a támogatás ösztönző hatású és arányos volt.

Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. észrevételei

(90) Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. 2017 decemberében mindkét támogatási program keretében részesült támogatásban.

(91) Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. beadványában azt állította, hogy jóhiszeműen járt el, és jogos elvárások védelmére hivatkozott, mivel mindkét támogatási kérelemben helyesen tüntette fel nagyvállalkozási státuszát. Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. benyújtotta támogatási kérelmeinek másolatát. A vállalat mindkettőben feltüntette, hogy nagyvállalkozás.

(92) Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. azt állítja, hogy a mezőgazdasági minisztérium támogatás visszavonásáról szóló határozata jogellenes, mivel az jelentősen sérti a közigazgatási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket.

(93) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket benyújtó többi kedvezményezetthez hasonlóan az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. is azt állította, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei”, (16) preambulumbekezdés) 2008 és 2018 között nem határozta meg kifejezetten azt a feltételt, hogy a kedvezményezetteknek kkv-knak kell lenniük. A nemzeti jogalap a támogatható kedvezményezetteket a „mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozókként” határozta meg ([34]). A nemzeti jogalap csak 2015-től hivatkozott a 702/2014/EU rendelet 14. cikkére, de nem zárta ki kifejezetten a nagyvállalkozásokat a támogatható kedvezményezettek köréből. Ráadásul a támogatható kedvezményezettek meghatározása változatlan maradt.

(94) Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o szerint 2015–2017-ben a cseh mezőgazdasági minisztériumnak nem volt tudomása arról, hogy a 702/2014/EU rendelet alapján nem nyújtható támogatás nagyvállalkozásoknak. A kifejezett korlátozás csak 2018-ban jelent meg a nemzeti jogalapban, és ettől az évtől kezdve az USOVSKO EKO s.r.o. már nem igényelt támogatást.

(95) Az ÚSOVSKO AGRO s.r.o. a beadványban szerepeltette a kontrafaktuális forgatókönyvet, ismertetve a támogatás nélküli helyzetet. A vállalat úgy véli, hogy a támogatás ösztönző hatású és arányos volt.

([32]) 513/1991. sz. törvény (Gyűjt.), 2. szakasz, később a 89/2012. sz. törvény (Gyűjt.), 420. szakasz.

([33]) A 702/2014/EU rendelet 14. cikke: „Az elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó, mezőgazdasági üzemekben végrehajtott, tárgyi eszközökre vagy immateriális javakra irányuló beruházásokhoz nyújtott támogatás”.

([34]) 513/1991. sz. törvény (Gyűjt.), 2. szakasz, később a 89/2012. sz. törvény (Gyűjt.), 420. szakasz.

A SADY CZ s.r.o. észrevételei

(96) A SADY CZ s.r.o. 2017 decemberében mindkét támogatási program keretében részesült támogatásban.

(97) A SADY CZ s.r.o. benyújtotta támogatási kérelmeinek másolatát. Az egyik támogatási kérelem helyesen jelezte, hogy a vállalat nagyvállalkozás. A másik támogatási kérelem szerint a vállalat középvállalkozás volt. A SADY CZ s.r.o. adminisztratív hibával magyarázta ezt az eltérést, és ezt a magyarázatot a mindkét támogatási kérelemhez csatolt cégjegyzék kivonatával támasztotta alá, amely igazolta, hogy nagyvállalkozásról van szó.

(98) mivel a vállalkozás méretét helyesen tüntették fel az (egyik) támogatási kérelemben, a SADY CZ s.r.o. azt állítja, hogy a Bizottság tévedett az eljárás megindításáról szóló határozatban, amikor azt állította, hogy a cseh hatóságok „támogatást nyújtottak olyan nagyvállalkozásoknak, amelyeket kkv-nak tekintettek". A SADY CZ s.r.o. szerint a cseh hatóságok valójában tisztában voltak azzal, hogy a támogatást nagyvállalkozásnak nyújtották, mivel ezt a támogatási kérelemben kifejezetten jelezték. A cseh hatóságok ezért ezt a kedvezményezettet nem tekinthették kkv-nak.

(99) A SADY CZ s.r.o. szerint a cseh hatóságok ismételten ellenőrizték, hogy teljesülnek-e a támogatás odaítélésének feltételei.

(100) A SADY CZ s.r.o. az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványában kijelentette, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei", (16) preambulumbekezdés) nem határozta meg támogathatósági feltételként a kedvezményezett méretét.

(101) A SADY CZ s.r.o. az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványában azzal érvelt, hogy a támogatás mindazonáltal ösztönző hatású és arányos volt, és hogy ezt a két feltételt a cseh hatóságok ellenőrizték. A SADY CZ s.r.o. azt állította, hogy a támogatás igénylése előtt elkészítette a „Beruházási szándék a gyümölcsös megújítására" című belső dokumentumot, amelyben értékelte a projekt jövedelmezőségét, és bizonyította a támogatás ösztönző hatását és arányosságát (a belső megtérülési ráta, a nettó jelenérték, a jövedelmezőségi index, a megtérülési időszak alapján). Ezt a dokumentumot azonban nem nyújtották be a támogatást nyújtó hatóságnak. A SADY CZ s.r.o. belefoglalta ezt a dokumentumot a Bizottsághoz benyújtott beadványába. A SADY CZ s.r.o. kitart amellett, hogy nem szankcionálható a cseh hatóságok adminisztratív gondatlansága miatt.

(102) A 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdésére hivatkozva a SADY CZ s.r.o. azt javasolta, hogy a két csoportmentesség alá tartozó program alapján kapott támogatás az idézett cikk alapján nagyvállalkozásoknak nyújtott ad hoc támogatásnak minősüljön.

A Lužanská Zemědělská a.s. észrevételei

(103) A Lužanská Zemědělská a.s. 2016-ban és 2017-ben a gyümölcsösök szerkezetátalakítására nyújtott támogatásban részesült.

(104) A Lužanská Zemědělská a.s. előadta, hogy a 2016. évi támogatási kérelem formanyomtatványa nem tartalmazott a kérelmező méretére vonatkozó kérdést, ezért nem jelölhette meg méretét nagyvállalkozásként. 2017-ben a támogatási kérelem formanyomtatványa már tartalmazta ezt a kérdést, és a Lužanská Zemědělská a.s. helyesen jelezte, hogy nagyvállalkozás. A társaság mindkét évben benyújtott egy kivonatot a cégnyilvántartásból, amely igazolta tulajdonosi szerkezetét.

(105) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket benyújtó többi harmadik félhez hasonlóan a Lužanská Zemědělská a.s. is rámutatott arra, hogy a nemzeti jogalap („A támogatás odaítélésének elvei", (16) preambulumbekezdés) nem tartalmazza a kedvezményezett méretét a támogathatósági feltételek között. Ezenkívül a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdésére hivatkozva a Lužanská Zemědělská a.s. azt állítja, hogy az említett rendelet kifejezetten lehetővé tette a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást. Így a támogatás odaítélésére vonatkozó elvek pontos megfogalmazása szerint a támogatásra jogosult „mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozó" volt (a kérelmező méretének további korlátozása nélkül).

(106) A Lužanská Zemědělská a.s. szerint a Bizottság tévedett az eljárás megindításáról szóló határozatban, amikor azt állította, hogy a cseh hatóságok „támogatást nyújtottak olyan nagyvállalkozásoknak, amelyeket kkv-knak tekintettek". A cseh hatóságok tisztában voltak azzal, hogy egy nagyvállalkozásnak nyújtottak támogatást, mivel a Lužanská Zemědělská a.s. üzleti méretét kifejezetten feltüntették a 2017. évre vonatkozó támogatási kérelemben, a 2016. évre vonatkozóan pedig a benyújtott cégjegyzékkivonatból egyértelműen kiderült.

(107) A Lužanská Zemědělská a.s. továbbá azt állítja, hogy annak ellenére, hogy a 2017. évi támogatási kérelem formanyomtatványán nagyvállalkozásként jelölte meg méretét, és nagyvállalkozási státuszát a hatóságoknak a kísérő dokumentumokból hivatalosan is tudniuk kellett volna, 2016-ban és 2017-ben a támogatási kérelmek benyújtásának időpontjában nem volt nagyvállalkozás. Mégpedig az alábbi okok miatt:

a) A Lužanská Zemědělská a.s. 2016 júliusában az Agrofert tagja lett ([35]), ezért a 702/2014/EU rendelet I. melléklete 4. cikke (2) bekezdésének szövegével összhangban nem veszítette el kkv-státuszát, amikor 2016 szeptemberében, majd 2017 szeptemberében támogatási kérelmet nyújtott be.

b) A Lužanská Zemědělská a.s. az eljárást megindító határozathoz benyújtott beadványában azzal érvelt, hogy e cikket nem szabad a szövegével ellentétesen értelmezni, mivel az ilyen értelmezés ellentétes lenne az uniós jog címzettjeinek jogbiztonságára vonatkozó alapvető követelményekkel, és e tekintetben a C-310/98. sz. Met-Trans ügyben hozott ítélet 32. pontjára hivatkozik ([36]).

c) A Lužanská Zemědělská a.s. továbbá a jogos elvárások védelmére hivatkozott, mivel véleménye szerint a támogatás arányos volt és ösztönző hatással bírt. A társaság szerint a cseh hatóságok ismételten ellenőrizték, hogy teljesülnek-e a támogatás odaítélésének feltételei.

(108) A Lužanská Zemědělská a.s. megismétli, hogy nem szankcionálható amiatt, hogy a cseh hatóságok nem kértek kontrafaktuális forgatókönyvet. A vállalat azt állítja, hogy a támogatás nyújtása előtt be tudta nyújtani belső elemzését, és hogy „ez rendkívül formalista megközelítés lenne, amely teljes mértékben figyelmen kívül hagyná a gazdasági valóságot és mindenekelőtt a támogatás tényleges nyújtásának célját".

(109) A társaság beadványában szerepeltette a beruházási projekt pénzügyi és nyereségességi elemzését. A Bizottság megjegyzi, hogy ezek a dokumentumok 2021. március 11-én keltek, azaz a támogatás odaítélését és azt követően, hogy a támogatást nyújtó hatóság visszavonta a támogatás odaítéléséről szóló határozatokat, és megindította a visszafizettetési eljárást. Ez az időpont egybeesik az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételek benyújtásának időpontjával, és nincs utalás arra, hogy azt ténylegesen mikor készítették el.

(110) A Lužanská Zemědělská a.s. azzal is érvelt, hogy a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdésével összhangban az ilyen támogatás eseti támogatásként nagyvállalkozások számára is elérhető.

6. **A HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEINEK TOVÁBBÍTÁSA CSEHORSZÁGNAK**

(111) Az (EU) 2015/1589 rendelet 6. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Bizottság 2022. április 25-én kelt levelében benyújtotta a harmadik felek észrevételeit Csehországnak, és felkérte Csehországot, hogy a levél keltétől számított egy hónapon belül nyújtsa be észrevételeit.

(112) A cseh hatóságok 2022. május 23-i levelükben válaszoltak, majd 2022. augusztus 24-i levelükben további információkat nyújtottak be.

(113) A 2022. május 23-án kelt első levelében Csehország megerősítette, hogy a harmadik felek által felhozott érvek nagyon hasonlóak azokhoz, amelyeket a cseh mezőgazdasági minisztérium visszafizettetési határozatai ellen nyújtottak be.

([35]) Nagyvállalkozás.

([36]) A Bíróság 2000. március 23-i ítélete, „Met-Trans", C-310/98. és C-406/98. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2000:154, 32. pont.

(114) Csehország egyetértett a harmadik felek azon érvével, hogy a támogatást a célkitűzéseinek megfelelően használták fel, annak ellenére, hogy olyan nagyvállalkozásoknak nyújtották, amelyek nem voltak jogosultak a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok keretében támogatásra, és olyan időpontban, amikor nem jelentettek be nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást. A cseh hatóságok egyetértettek abban is, hogy a támogatásnak a kontrafaktuális forgatókönyv hiánya ellenére is volt ösztönző hatása, mivel az ilyen beruházásokat támogatás nélkül nem hajtották volna végre, főként magas költségeik miatt. A cseh hatóságok azt is megismételték, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv értékelésének hiánya ellenére a projektek belső megtérülési rátája észszerű volt, és a támogatás nem vezetett a szokásos szintek fölé emelkedéséhez.

(115) Ami azt illeti, hogy a nemzeti jogalap nem tartalmaz kifejezett korlátozást a támogatható kedvezményezettek méretére vonatkozóan, Csehország megismételte, hogy a jogalap célja és értelme az volt, hogy kizárólag kkv-knak nyújtsanak támogatást. E célból a nemzeti jogalap 2016-ban és 2017-ben előírta, hogy a támogatást a 702/2014/EU rendelet 14. cikke alapján nyújthatják, azaz csak kkv-k számára volt elérhető. A cseh hatóságok rámutattak arra, hogy a támogatások visszafizettetésével érintett kedvezményezettek egyike sem vitatta, hogy nagyvállalkozásról van szó, ezért a cseh hatóságok megindították a visszafizettetési eljárást.

(116) A hét nemzeti bírósági eljárás jelenlegi állását illetően a cseh hatóságok arról számoltak be, hogy e levél időpontjában a prágai városi bíróság öt ügyben már határozott, és elutasította a kereseteket. Két felperes (a Sady CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s.) visszavonta keresetét. Egy fennmaradó ügyben (RBQ SADY s.r.o.) a Bíróság döntése folyamatban volt.

(117) A cseh hatóságok kifejtették, hogy a prágai városi bíróság valamennyi ítéletében megállapította, hogy a mezőgazdasági minisztérium helyesen bocsátotta ki a visszafizettetési határozatokat. A Bíróság ugyanakkor a költségvetési szabályokról szóló 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. §-a (3) bekezdésének c) pontjára hivatkozott, amely a visszafizettetési eljárások megindításakor hatályban volt. E rendelkezés előírta, hogy a kedvezményezett számlájára már kifizetett támogatás visszafizetése nem rendelhető el, ha a visszafizettetés oka az volt, hogy a támogatást az uniós vagy a nemzeti jog megsértésével nyújtották. A prágai városi bíróság így megállapította, hogy bár a mezőgazdasági minisztérium köteles volt megindítani a támogatások visszafizettetésére irányuló eljárásokat, a 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. §-a (3) bekezdésének c) pontja a visszafizettetés kezdeményezésekor hatályos változatában kizárja, hogy a minisztérium végrehajtsa az ilyen támogatások tényleges visszafizettetését.

(118) 2022. augusztus 24-i levelükben a cseh hatóságok kifejtették, hogy a 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. §-ának (3) bekezdését 2022. január 1-jével módosították, a c) pontot pedig törölték.

(119) A cseh hatóságok azonban azt állították, hogy – amint azt a prágai városi bíróság megállapította – a módosítás ellenére a jogbiztonság elve kizárja a nyújtott támogatás visszafizettetését, mivel a 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) módosítása nem alkalmazható visszaható hatállyal.

7. A TÁMOGATÁS JOGI ÉRTÉKELÉSE

7.1. Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett támogatás megléte

(120) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint „[h]a a Szerződések másként nem rendelkeznek, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet”.

(121) Az eljárás megindításáról szóló határozatában ([37]) a Bizottság arra az előzetes következtetésre jutott, hogy az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek teljesülnek, és ezért a bejelentett SA.50787 és SA.50837 számú programok az említett cikk értelmében állami támogatásnak minősülnek.

(122) Ezt az előzetes következtetést a harmadik felektől és Csehországtól kapott egyik észrevétel sem kérdőjelezte meg. Emellett Csehország maga jelentette be a programokat állami támogatási intézkedésként.

([37]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (58)–(62) preambulumbekezdésével.

(123) Valamely intézkedés e cikk szerinti állami támogatássá minősítése tehát szükségessé teszi a következő feltételek együttes teljesülését: i. az intézkedésnek az államnak betudhatónak kell lennie, és azt állami forrásokból kell finanszírozni, ii. előnyhöz kell juttatnia a kedvezményezettet, iii. az előnynek szelektívnek kell lennie, iv. az intézkedésnek torzítania kell a versenyt, vagy a verseny torzításával kell fenyegetnie, és érintenie kell a tagállamok közötti kereskedelmet.

(124) mivel a bejelentett támogatási intézkedéseket olyan jogi aktus szabályozza, amelynek alapján – anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésekre lenne szükség (a (16) preambulumbekezdés) – egyedi támogatásokat lehet odaítélni a jogi aktusban általánosan és absztrakt módon meghatározott vállalkozások számára (2.2.3., 2.2.4., 2.3. és 2.4. szakasz), a Bizottság úgy véli, hogy azok a 2014. évi iránymutatás 35. pontjának (4) bekezdése értelmében vett támogatási programok. A programok csak akkor tekinthetők a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha részesülhetnek az EUMSZ-ben meghatározott eltérések valamelyikéből (lásd még a 7.2. szakaszt).

(125) A programok az államnak tudhatók be, mivel a (16) preambulumbekezdésben ismertetett jogi aktusokon alapulnak, és azokat állami hatóság hajtja végre (19) preambulumbekezdés). Ezeket az állami költségvetésből, tehát állami forrásokból fizetik ki ((19) preambulumbekezdés).

(126) A programok közvetlen támogatások formájában előnyt biztosítanak kedvezményezettjeik számára ((19) preambulumbekezdés). A programok tehát mentesítik e kedvezményezetteket azon költségek alól, amelyeket rendes piaci feltételek mellett viselniük kellene.

(127) A programok szelektívek, mivel a támogatást csak bizonyos vállalkozásoknak, konkrétan az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozásoknak ítélik oda.

(128) A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint egy vállalkozásnak nyújtott állami támogatás befolyásolhatja a tagállamok közötti kereskedelmet, ha a szóban forgó vállalkozás az Unión belüli kereskedelem számára nyitott piacon működik ([38]). A támogatás kedvezményezettjei az elsődleges mezőgazdasági termelés ágazatában működnek, ahol az EU-n belüli kereskedelem zajlik ([39]). Az ágazatot ezért megnyitották az uniós szintű verseny előtt, és minden olyan intézkedésre érzékenyen reagál, amely egy vagy több tagállam termelését előnyben részesíti. A támogatási program tehát torzíthatja a versenyt és befolyásolhatja a tagállamok közötti kereskedelmet.

(129) A Bizottság ezért megerősíti az eljárás megindításáról szóló határozat (58)–(62) preambulumbekezdésében foglalt előzetes következtetéseit, és megismétli, hogy a két program keretében nyújtott támogatás az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül.

7.2. **A programok megléte**

(130) Az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének d) pontja értelmében a „támogatási program” olyan jogi aktus, amely alapján – anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésre volna szükség – egyedi támogatásokat lehet megítélni azon vállalkozások számára, amelyeket a jogi aktusban általános vagy elvont módon jelöltek meg.

(131) Az eljárás megindításáról szóló határozatában ([40]) a Bizottság előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy mind az SA.50787, mind az SA.50837 számú támogatási intézkedés az említett fogalommeghatározás és a 2014. évi iránymutatás 35. pontjának (4) bekezdése értelmében vett programnak minősül, mivel jogalapjuk nem igényelt további végrehajtási intézkedéseket a támogatás nyújtásához, és általános és elvont módon azonosították a kedvezményezetteket. Ugyanez a jogalap és a programok meglétére vonatkozó következtetés vonatkozik csoportmentesség hatálya alá tartozó SA.46621 (2016/XA) és SA.46972 (2016/XA) számú támogatási programokra, amelyek 2016-ban és 2017-ben voltak alkalmazandók, amikor a támogatást jogellenesen nyújtották nagyvállalkozásoknak.

(132) Ami a támogatási intézkedések programként való minősítését illeti, két harmadik fél – a SADY CZ s.r.o. ((102) preambulumbekezdés) és a Lužanská Zemědělská a.s. ((110) preambulumbekezdés) – előadta, hogy a nekik nyújtott támogatás valójában a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerinti ad hoc támogatásnak minősül.

(133) Ami ezt az érvet illeti, a Bizottság először is emlékeztet az ad hoc támogatás fogalmára. A 702/2014/EU rendelet 2. cikkének (13) bekezdése értelmében az „*ad hoc támogatás*” nem támogatási program alapján nyújtott támogatás.

([38]) Lásd különösen a Bíróság 1988. július 13-i ítélete, Francia Köztársaság kontra az Európai Közösségek Bizottsága, C-102/87, ECLI:EU:C:1988:391.

([39]) 2022-ben az uniós agrár-élelmiszeripari kereskedelem az év során összesen 401,5 milliárd EUR-t tett ki (Forrás: Eurostat).

([40]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (63) preambulumbekezdésével.

(134) Ebben az ügyben azonban a Bizottság megjegyzi, hogy a SADY CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s. által kapott támogatást a támogatási program nemzeti szabályai alapján nyújtották (a (16) preambulumbekezdésben említett jogalap), anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésekre lett volna szükség. Valójában a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást tévesen a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok keretében nyújtották, amelyek ténylegesen csak a kkv-k számára álltak nyitva. Nem jelentettek be nagyvállalkozásoknak szóló, egyedi ad hoc támogatást a Bizottságnak azt megelőzően, hogy a támogatást ezeknek a kedvezményezetteknek nyújtották volna. Nagyvállalkozásra vonatkozó egyetlen bejelentés az volt, amikor Csehország bejelentette az SA.50787 és az SA.50837 számú programokat, miután sor került a támogatás nagyvállalkozásoknak történő nyújtására. A nagyvállalkozásoknak 2016-ban és 2017-ben nyújtott támogatás ugyanazon a nemzeti jogalapon alapult, mint amely a csoportmentesség hatálya alá tartozó programokra vonatkozott, és amelyet később az SA.50787 és az SA.50837 számú programok bejelentésében is megjelöltek. Másként fogalmazva, az említett bejelentett programok keretében nyújtott támogatásokat a múltban hajtották végre, a végrehajtást megelőzően pedig nem jelentettek be ad hoc támogatást vagy programot a Bizottságnak, és a 702/2014/EU rendelet sem terjedt ki rájuk az alábbiakban ismertetett okok miatt ((138)–(164) preambulumbekezdés).

(135) A nemzeti jogalap tartalmazza a támogatás lényeges elemeit (támogatható költségek és támogatási intenzitások), és elvont és általános módon határozza meg a kedvezményezetteket. Ennek alapján a cseh hatóságok olyan mérlegelési jogkör nélkül nyújtottak támogatást a kedvezményezetteknek, amely lehetővé tette volna számukra, hogy befolyásolják a támogatás lényeges elemeit és a támogatás nyújtásának feltételeit. A cseh hatóságok által benyújtott magyarázat ((68) preambulumbekezdés) fényében a Bizottság úgy véli, hogy a nagyvállalkozásoknak a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok alapján nyújtott támogatás adminisztratív hiba eredménye volt, nem pedig mérlegelési jogkör gyakorlása.

(136) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a nagyvállalkozásoknak az SA.50787 és SA.50837 számú programok bejelentését megelőzően, de jogalapjukkal összhangban és az e jogalap alapján a kkv-knak nyújtott támogatással azonos feltételek mellett jogellenesen nyújtott támogatást az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének d) pontja értelmében vett két támogatási program keretében nyújtották. Következésképpen a Bizottság nem fogadja el a SADY CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s. érvelését, amely szerint a nekik nyújtott támogatás a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerinti ad hoc támogatásnak minősülhet (lásd még a (142)–(164) preambulumbekezdést).

(137) A Bizottság semmilyen körülmények között nem fogadhatja el összeegyeztethetőként azt az *ad hoc* támogatást, amely nem felel meg a 702/2014/EU rendelet valamennyi összeegyeztethetőségi feltételének (lásd a (149)–(161) preambulumbekezdést).

7.3. **A programok jogellenesnek minősítése**

(138) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a támogatást az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti előzetes bejelentés nélkül nyújtották nagyvállalkozásoknak ([41]). Ugyanakkor a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás nem tekinthető összeegyeztethetőnek a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok keretében, mivel a 702/2014/EU rendelet 14. cikke csak a kkv-kra vonatkozott. Következésképpen a Bizottság előzetes véleménye szerint a nagyvállalkozásoknak nyújtott ilyen támogatás az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének f) pontja értelmében jogellenes új támogatásnak minősül.

(139) Az eljárás megindításáról szóló határozathoz benyújtott beadványaikban Csehország és a harmadik felek egyaránt megerősítették, hogy a támogatást az SA.50787 és az SA.50837 számú támogatási programok Bizottságnak történő bejelentésének időpontja előtt nyújtották egyes nagyvállalkozásoknak.

(140) A Bizottság emlékeztet arra, hogy két harmadik fél – a SADY CZ s.r.o. ((102) preambulumbekezdés) és a Lužanská Zemědělská a.s. ((110) preambulumbekezdés) – előadta, hogy a nekik nyújtott támogatás valójában a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerinti ad hoc támogatásnak minősül. Ennek megfelelően véleményük szerint az ilyen támogatás nem minősülne jogellenes támogatásnak, mivel a csoportmentességben részesülő programokat a 702/2014/EU rendelettel összhangban tették közzé.

([41]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (64)–(65) preambulumbekezdésével.

(141) Ezen állítás elemzése során a Bizottság a 702/2014/EU rendelet 3. cikkére hivatkozik, amely meghatározta a támogatás EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alóli kivételének feltételeit. Az említett cikk előírta, hogy a támogatási programok, a támogatási program keretében nyújtott egyedi támogatások és az ad hoc támogatások a Szerződés 107. cikkének (2), illetve (3) bekezdése értelmében összeegyeztethetőek a belső piaccal, és mentesülnek a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy a szóban forgó támogatás megfelel a rendelet I. fejezetében megállapított valamennyi feltételnek, valamint a rendelet III. fejezetében a vonatkozó támogatási kategória tekintetében megállapított konkrét feltételeknek.

(142) A Bizottság ezért értékeli, hogy a SADY CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s., valamint analógia útján más nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás a 702/2014/EU rendelet 1. és 6. cikke alapján ad hoc támogatásnak tekinthető-e.

7.3.1. *A kedvezményezettek köre a 702/2014/EU rendelet alapján*

(143) A 702/2014/EU rendelet 1. cikke meghatározza a rendelet hatályát.

(144) A 702/2014/EU rendelet 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja értelmében az említett rendelet a mezőgazdasági ágazatban – nevezetesen az elsődleges mezőgazdasági termelésben, a mezőgazdasági termékek feldolgozásában és a mezőgazdasági termékek forgalmazásában – tevékenykedő mikro-, kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) nyújtott támogatásokra vonatkozott, kivéve a 14., 15., 16., 18. és 23. cikket, valamint a 25–28. cikket, amelyek csak az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó kkv-kra vonatkoztak.

(145) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a 702/2014/EU rendelet 14. cikke meghatározta az elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó beruházásokhoz nyújtott támogatás feltételeit, és így az SA.46621 (2016/XA) és az SA.46972 (2016/XA) számú, csoportmentességben részesülő programok jogalapját képezte. Ahogyan a fentiekben is szerepel ((134) preambulumbekezdés). a cseh hatóságok által a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást tévesen a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok keretében nyújtották, amelyek valójában csak a kkv-k számára álltak nyitva. A nagyvállalkozásoknak 2016-ban és 2017-ben nyújtott támogatás ugyanazon a nemzeti jogalapon alapult, mint amely a csoportmentesség hatálya alá tartozó programokra vonatkozott, és amelyet később az SA.50787 és az SA.50837 számú programok bejelentésében is megjelöltek. Másként fogalmazva, az említett bejelentett programok keretében nyújtott támogatásokat a múltban hajtották végre, míg a végrehajtást megelőzően nem jelentettek be ad hoc támogatást vagy programot a Bizottságnak, és a 702/2014/EU rendelet sem terjedt ki rájuk az alábbiakban ismertetett okok miatt.

(146) A 702/2014/EU rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b)–e) pontja értelmében a következő támogatási kategóriák nyújthatók valamennyi vállalkozásnak a mérethatár alkalmazása nélkül:

„b) mezőgazdasági üzem területén található kulturális vagy természeti örökség megőrzésére irányuló beruházásokhoz nyújtott támogatás;

c) természeti katasztrófák által a mezőgazdasági ágazatban okozott károk orvoslásához nyújtott támogatás;

d) a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban nyújtott kutatási-fejlesztési támogatás;

e) az erdőalapú ágazatnak nyújtott támogatás.”

(147) A 702/2014/EU rendeletben szereplő egyéb támogatási kategóriákat illetően a 702/2014/EU rendelet 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontja nem írt elő eltérést a 14., 15., 16., 18., 23. és 25–28. cikk szerinti, a kkv-knak nyújtott támogatás korlátozására vonatkozó korlátozástól.

(148) Ebből következik, hogy kizárólag a 702/2014/EU rendelet 1. cikkének b)–e) pontjában felsorolt támogatási kategóriák álltak a nagyvállalkozások rendelkezésére, akár csoportmentességet élvező program alapján, akár ad hoc támogatásként. Az említett rendelet hatálya alá tartozó összes többi támogatástípus, beleértve a 14. cikket is, a kkv-kra korlátozódott. Ez önmagában elegendő annak elutasításához, hogy a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást a 702/2014/EU rendelet alapján ad hoc támogatásnak minősítsék.

(149) A Bizottság továbbá emlékeztet arra, hogy a 702/2014/EU rendelet 3. cikke értelmében a támogatási programok, a támogatási programok keretében nyújtott egyedi támogatások és az ad hoc támogatások a Szerződés 107. cikkének (2) vagy (3) bekezdése értelmében összeegyeztethetők a belső piaccal, és mentesülnek a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy az ilyen támogatás megfelel az említett rendeletben meghatározott valamennyi alkalmazandó feltételnek.

(150) A 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a 702/2014/EU rendelet csak az ösztönző hatású támogatásokra vonatkozott.

(151) A 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (2) bekezdése szerint a támogatás akkor tekinthető ösztönző hatásúnak, ha a kedvezményezett a projekttel vagy tevékenységgel kapcsolatos munka megkezdését megelőzően írásbeli támogatási kérelmet nyújtott be az érintett tagállamhoz.

(152) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság nem kérdőjelezte meg, hogy a támogatási kérelmeket helyesen nyújtották be, és a vizsgálat megerősítette, hogy ez a feltétel teljesült, és hogy nem nyújtottak támogatást a támogatást megelőző támogatási kérelem nélkül.

(153) A 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése értelmében a nagyvállalkozásoknak nyújtott ad hoc támogatás akkor tekinthető ösztönző hatásúnak, ha a tagállam az [e cikk] (2) bekezdésében meghatározott feltétel teljesülésének biztosításán túl az érintett ad hoc támogatás odaítélése előtt ellenőrizte, hogy a kedvezményezett által készített dokumentáció megállapította, hogy a támogatás az említett cikk (3) bekezdésének a)–d) pontjában felsorolt egy vagy több helyzetet eredményez.

(154) A 702/2014/EU rendelet (24) preambulumbekezdése értelmében az említett rendelet hatálya alá tartozó, nagyvállalkozásnak minősülő kedvezményezettnek nyújtott ad hoc támogatások tekintetében a tagállamnak a kkv-kra alkalmazandó ösztönző hatásra vonatkozó feltételek mellett biztosítania kellett, hogy a kedvezményezett a támogatási kérelmet megelőzően belső dokumentumban elemezze a támogatott projekt vagy tevékenység támogatással fennálló és támogatás nélküli életképességét. A tagállamnak ellenőriznie kellett, hogy ez a belső dokumentum alátámasztotta-e a projekt vagy a tevékenység hatókörének lényeges bővülését, a kedvezményezett által a támogatott projektre vagy tevékenységre fordított teljes összeg lényeges növekedését, vagy az érintett projekt vagy tevékenység megvalósítási ütemének lényeges növekedését. Az ösztönző hatás meglétének azon tény alapján is megállapíthatónak kellett lennie, hogy az érintett vidéki térségben a támogatás hiányában nem került volna sor a beruházási projekt vagy a tevékenység végrehajtására.

(155) A Bizottság véleménye szerint a 702/2014/EU rendelet (24) preambulumbekezdésében ismertetett és az említett rendelet 6. cikkének (3) bekezdése alapján kért dokumentum lényegében egyenértékű volt a kontrafaktuális forgatókönyvvel. Ezenkívül a kontrafaktuális forgatókönyvhöz hasonlóan a tagállam az ad hoc támogatás nyújtása előtt köteles volt ellenőrizni, hogy a kedvezményezett által készített dokumentáció igazolta-e, hogy a támogatás az említett cikk (3) bekezdésének a)–d) pontjában felsorolt egy vagy több helyzetet eredményez.

(156) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a kedvezményezettek, amelyek a támogatás nyújtásának időpontjában nagyvállalkozások voltak, benyújtották-e a kontrafaktuális forgatókönyvet ([42]).

(157) A vizsgálat során a cseh hatóságok nem szolgáltattak olyan információt, amely arra utalna, hogy a támogatás odaítélése előtt ellenőrizték volna, hogy a kedvezményezett által készített dokumentáció megállapította-e, hogy a támogatás megfelel a 702/2014/EU rendelet 6. cikke (3) bekezdésének a)–d) pontjában meghatározott feltételeknek. A cseh hatóságok korábbi magyarázata, miszerint a támogatást azért nyújtották egyes nagyvállalkozásoknak, mert azokat helytelenül tekintették kkv-nak, a Bizottság véleménye szerint megerősíti, hogy a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatásokra vonatkozó egyedi feltételeket ebben az esetben nem alkalmazták.

([42]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (115) preambulumbekezdésével.

(158) A SADY CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s., a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerinti ad hoc támogatásra hivatkozó két kedvezményezett nem pontosította, hogy benyújtották-e az említett rendelet 6. cikkének (3) bekezdése alapján a nemzeti hatóságok általi előzetes értékeléshez szükséges belső dokumentumokat. Ugyanakkor mindketten benyújtották a Bizottsághoz támogatási kérelmeik másolatait, amelyek alapján megállapítható, hogy a támogatási kérelmek nem tartalmaztak ilyen dokumentációt. Ugyanez vonatkozik minden más nagyvállalkozásra, amely észrevételeket nyújtott be az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban. A cseh hatóságok beadványukban nem közölték, hogy beszerezték-e a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerint az előzetes értékeléshez szükséges belső dokumentumokat. Arra az álláspontra szorítkoztak, hogy a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás megfelelt az ösztönző hatás kritériumának, és arányos volt ((71)–(74) preambulumbekezdés). A Bizottság ezért megállapítja, hogy a tagállami hatóságok nem ellenőrizték előzetesen a 702/2014/EU rendelet 6. cikke (3) bekezdésének való megfelelést.

(159) A 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (4) bekezdése értelmében az említett cikk (2) és (3) bekezdésétől eltérve az adókedvezmény formájában megvalósuló intézkedések ösztönző hatásúnak minősültek, feltéve, hogy az említett bekezdésben meghatározott feltételek teljesülnek. A vizsgálat tárgyát képező támogatást közvetlen támogatásként, nem pedig adókedvezményként nyújtották. Ezért ez az eltérés nem volt alkalmazható.

(160) Az ösztönző hatástól való, a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (5) bekezdésében meghatározott eltérés sem volt alkalmazandó, amely felsorolta azokat a támogatási kategóriákat, amelyeknek nem kellett ösztönző hatással rendelkezniük, vagy amelyeket ösztönző hatással rendelkezőnek kell tekinteni. A beruházásokhoz nyújtott támogatásra nem terjedt ki ez az eltérés.

(161) A Bizottság ezért arra a következtetésre jut, hogy a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek nem teljesültek, következésképpen az említett rendelet 3. cikkének megfelelően a 702/2014/EU rendelet nem alkalmazható erre a támogatásra.

(162) Ennek megfelelően a Bizottság nem fogadja el a SADY CZ s.r.o. és a Lužanská Zemědělská a.s. érvelését, amely szerint a nekik (vagy más nagyvállalkozásoknak) nyújtott támogatás a 702/2014/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerinti ad hoc támogatásnak minősült.

7.3.2. *Következtetés*

(163) mivel az ilyen támogatás nem felelt meg a 702/2014/EU rendelet I. fejezetében meghatározott valamennyi feltételnek, az említett rendelet ([43]) 3. cikkének megfelelően nem mentesülhet az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség alól.

(164) A Bizottság megállapítja, hogy a cseh hatóságok nem teljesítették az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott kötelezettségüket, mivel a beruházási támogatást azok bejelentése és a Bizottság általi jóváhagyása előtt nyújtották egyes kedvezményezetteknek. A Bizottság ezért fenntartja, hogy az ilyen támogatást az (EU) 2015/1589 rendelet 1. cikkének f) pontja értelmében jogellenes támogatásnak kell tekinteni.

7.4. **A támogatás összeegyeztethetősége a belső piaccal**

(165) Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, ha az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben.

(166) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság részletesen megvizsgálta, hogy az SA.50787 és az SA.50837 számú program (beleértve a nagyvállalkozásoknak már végrehajtott támogatást is) összeegyeztethető volt-e ([44]) az akkor hatályos uniós állami támogatási szabályokkal. A konkrét ügyben ezek a 2014. évi iránymutatás 1.1.1.1. szakaszának („Az elsődleges mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó, mezőgazdasági üzemekben végrehajtott, tárgyi eszközökre vagy immateriális javakra irányuló beruházásokhoz nyújtott támogatás”) I. része („Közös értékelési elvek”) és II. része voltak, amelyek a nagyvállalkozásoknak történő támogatásnyújtás idején ([45]) hatályban voltak.

([43]) Lásd még: a Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 59. pont.
([44]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (70)–(89) preambulumbekezdésével.
([45]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (69) preambulumbekezdésével.

(167) Ami a programoknak a beruházási támogatásra vonatkozóan a 2014. évi iránymutatás 1.1.1.1. szakaszában meghatározott egyedi feltételekkel való összeegyeztethetőségét illeti, a Bizottság előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy mindkét program (beleértve a nagyvállalkozásoknak már végrehajtott támogatásokat is) megfelelt ezeknek a feltételeknek.

(168) Ami a programoknak az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdése szerinti, a 2014. évi iránymutatás I. részében meghatározott közös értékelési elvekkel való összeegyeztethetőségének értékelését illeti, a Bizottság eltérő előzetes következtetésekre jutott a bejelentést megelőzően nyújtott támogatásokat és azokat a támogatásokat illetően, amelyeket csak a Bizottság jóváhagyása és a bizottsági határozat Csehországnak való bejelentése után lehetett nyújtani.

(169) Bár a Bizottság előzetes véleménye megerősítette, hogy ez utóbbi támogatás megfelelt a közös értékelési elveknek ([46]), nem jutott ugyanerre a következtetésre a nagyvállalkozásoknak már a bejelentés előtt nyújtott támogatások tekintetében. A Bizottság konkrétan kétségeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az ilyen támogatás arányos volt-e, és kifejtette-e az ösztönző hatást ([47]).

(170) A Bizottság emlékeztet arra, hogy kétségek merültek fel azzal kapcsolatban, hogy azok a nagyvállalkozások, amelyek tévesen részesültek támogatásban a csoportmentesség hatálya alá tartozó programok keretében, és amelyek lényegében az SA.50787 és SA.50837 számú programokat a bejelentésük előtt hajtották végre, benyújtották-e a kontrafaktuális forgatókönyvet, és hogy a nyújtott támogatás megfelelt-e a 2014. évi iránymutatás (95)–(97) pontjában meghatározott nettótöbbletköltség-megközelítésnek. A Bizottság úgy érvelt, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv valószínűsíthető hiányában a cseh hatóságok nem tudtak meggyőződni arról, hogy – a támogatás nélküli forgatókönyvvel való összehasonlítással – a támogatás arányos volt-e és összege megegyezett-e a beruházás érintett térségben történő megvalósításának nettó többletköltségeivel.

(171) A Bizottság emlékeztet, hogy az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban észrevételeket benyújtó mindegyik kedvezményezett jelezte, hogy 2016-ban és 2017-ben legalább egy támogatási kérelmében nagyvállalkozásnak, nem pedig kkv-nak minősült a támogatás odaítélésekor. Nagyvállalkozási státuszuk minden esetben látható volt az azonosító iránti kérelmeket kísérő benyújtott dokumentációból.

(172) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit benyújtó valamennyi kedvezményezett azt is megerősítette, hogy a cseh hatóságok nem kérték a kontrafaktuális forgatókönyvet annak ellenére, hogy a támogatási kérelmekben vagy a kísérő dokumentumokban jelezték, hogy nagyvállalkozások.

(173) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit benyújtó valamennyi kedvezményezett ((76)–(110) preambulumbekezdés) azt állította, hogy a támogatásnak a kontrafaktuális forgatókönyv hiánya és a cseh hatóságok általi ellenőrzése ellenére ösztönző hatása volt. Többségük a kontrafaktuális forgatókönyvet belefoglalta a Bizottsághoz benyújtott beadványba. Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket benyújtó kedvezményezettek véleményét a cseh hatóságok támogatták ((71) preambulumbekezdés).

(174) A Bizottság az ösztönző hatás fennállására vonatkozó érveket a 2014. évi iránymutatás I. része 3.4. szakaszának vonatkozó pontjai alapján értékeli.

(175) A 2014. évi iránymutatás 70. pontja értelmében abban az esetben, ha az adott projekttel vagy tevékenységgel kapcsolatos munka már a kedvezményezett támogatási kérelmének a nemzeti hatóságok számára történő benyújtása előtt megkezdődött, a támogatás nem jelentett ösztönzést a kedvezményezett számára.

(176) A 2014. évi iránymutatás 72. pontja szerint az iránymutatás 71. pontjában meghatározott információk mellett a nagyvállalkozásoknak a kérelemben ki kellett fejteniük, hogy milyen helyzet állt volna elő a támogatás igénybevétele nélkül – ezt a helyzetet nevezik kontrafaktuális forgatókönyvnek vagy alternatív projektnek vagy tevékenységnek –, és dokumentumokkal kellett alátámasztaniuk a kérelemben ismertetett kontrafaktuális forgatókönyvet.

(177) Ezenkívül 2014. évi iránymutatás 73. pontja értelmében a támogatást nyújtó hatóságnak a támogatási kérelem kézhezvételekor ellenőriznie kellett a kontrafaktuális forgatókönyv hitelességét, és meg kellett erősítenie, hogy a támogatás rendelkezik a szükséges ösztönző hatással.

([46]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (102) preambulumbekezdésével.
([47]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (116) és (122) preambulumbekezdésével.

(178) A Bizottságnak benyújtott támogatási kérelmek másolatai és az azokat kísérő dokumentumok megerősítik, hogy az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket benyújtó kedvezményezett nagyvállalkozások a támogatás odaítélését megelőzően nyújtották be a támogatási kérelmeket.

(179) A vizsgálat azonban minden kétséget kizáróan megerősítette, hogy a nagyvállalkozások által benyújtott támogatási kérelmek egyike sem tartalmazta a kontrafaktuális forgatókönyvet. Ebből következik, hogy a cseh hatóságok nem ellenőrizték és nem is erősítették meg, hogy a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás ösztönző hatással járt-e, mielőtt a támogatást nagyvállalkozásoknak nyújtották volna.

(180) A 2014. évi iránymutatás 72. és 73. pontjából következik, hogy a támogatás nyújtása előtt mindkét feltételnek teljesülnie kellett, azaz a támogatás nélküli helyzetet a támogatást igénylőnek a támogatási kérelemben kellett ismertetnie, és azt a támogatást nyújtó hatóságnak a támogatás nyújtását megelőzően ellenőriznie kellett. Ha ez a két feltétel nem teljesül, az ösztönző hatás megléte hipotetikus marad, és nem bizonyított.

(181) A Bizottság hangsúlyozza, hogy a támogatás ösztönző hatása nem vélelmezhető, hanem azt a támogatást igénylőnek bizonyítania kell, és azt a támogatást nyújtó hatóságnak a támogatás nyújtása előtt meg kell erősítenie. Továbbá a 2014. évi iránymutatás 72. pontja előírta, hogy a kontrafaktuális forgatókönyvet a támogatási kérelemben ismertetni kell. A 2014. évi iránymutatás e pontja vagy bármely más pontja nem rendelkezett a kontrafaktuális forgatókönyv alternatív bizonyításáról. A Bizottság ezért nem tudja elfogadni és értékelni azokat az utólagos kontrafaktuális forgatókönyveket, amelyeket a kedvezményezett nagyvállalkozások az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeikkel együtt nyújtottak be.

(182) Ennek megfelelően megerősítést nyert az az előzetes álláspont, amely szerint a támogatás nem fejtett ki ösztönző hatást.

(183) Az arányosság kritériumát illetően a Bizottság emlékeztet azokra a szabályokra, amelyek a szóban forgó támogatásra a nagyvállalkozásoknak történő nyújtásakor vonatkoztak:

(184) A 2014. évi iránymutatás 95. pontja értelmében a bejelentett támogatási programok keretében nagyvállalkozásoknak nyújtott beruházási támogatás esetében a tagállamoknak biztosítaniuk kellett, hogy a támogatás összege a „nettótöbbletköltség-megközelítés” alapján a minimumra korlátozódjon.

(185) A 2014. évi iránymutatás 97. pontja alapján a tagállamnak biztosítania kellett, hogy a támogatás összege megfeleljen a beruházás érintett térségben történő megvalósításához szükséges, a kontrafaktuális forgatókönyv szerinti – támogatás nélküli – helyzethez képest felmerülő nettó többletköltségeknek. E célból az említett iránymutatás 96. pontjában előírt módszert a maximális támogatási intenzitásokkal együtt kellett alkalmazni felső határként. Ezenkívül a támogatási összeg nem léphette túl azt a minimálisan szükséges összeget, mely a projektet elégségesen jövedelmezővé teszi, így például nem vezethetett a projekt belső megtérülési rátájának olyan mértékben történő növeléséhez, hogy az meghaladja az érintett vállalkozás által más, hasonló típusú beruházási projektekben alkalmazott normál megtérülési rátákat, illetve – ha ezek az értékek nem álltak rendelkezésre – a vállalkozás tőkeköltségének egészét, vagy az érintett ágazatra általában jellemző megtérüléseket.

(186) A támogatás arányosságára vonatkozó fenti szabályok azt is megkívánták, hogy ezt a kritériumot a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás előtt ellenőrizzék és megerősítsék.

(187) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kétségét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a nagyvállalkozásoknak a Bizottság általi jóváhagyását megelőzően nyújtott támogatás megfelel-e a 2014. évi iránymutatás 95–97. pontja szerinti nettótöbbletköltség-megközelítésnek ([48]). E tekintetben a Bizottság rámutatott, hogy a kontrafaktuális forgatókönyv (e szakaszbeli) valószínűsíthető hiányában a cseh hatóságok nem tudták biztosítani – a támogatás nélküli forgatókönyvvel való összehasonlítással –, hogy a támogatás összege megegyezzen a beruházás érintett térségben történő megvalósításának nettó többletköltségeivel.

(188) A vizsgálat megerősítette, hogy a nagyvállalkozások a támogatási kérelemmel együtt nem nyújtották be a kontrafaktuális forgatókönyvet. Ezért a cseh hatóságok nem rendelkeztek olyan információkkal, amelyek lehetővé tették volna számukra annak ellenőrzését és megerősítését, hogy a támogatás megfelel-e a 2014. évi iránymutatás 95–97. pontja szerinti nettótöbbletköltség-megközelítésnek. A Bizottság rámutat, hogy sem a 2014. évi iránymutatás idézett 95–97. pontja, sem az iránymutatás más pontjai nem írták elő a nettótöbbletköltség-megközelítés alternatív bizonyítását. Következésképpen megerősítést nyert az az előzetes kétség, hogy a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatás arányosságát nem állapították meg.

([48]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (133) preambulumbekezdésével.

(189) A Bizottság ezért úgy véli, hogy a nagyvállalkozásoknak az SA.50787 és SA.50837 számú támogatási programok bejelentésének időpontját megelőzően nyújtott támogatás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírt eltérés alapján nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, mivel a támogatás nem felelt meg a 2014. évi iránymutatás alkalmazandó rendelkezéseiben az ösztönző hatás és az arányosság fennállására vonatkozóan meghatározott feltételeknek.

(190) A támogatás egyik kedvezményezettje (azaz a Lužanská Zemědělská a.s.) az eljárás megindításáról szóló határozathoz fűzött észrevételeiben azt állítja, hogy annak ellenére, hogy a 2017. évi támogatási kérelem formanyomtatványán nagyvállalkozásként tüntette fel a méretét, és nagyvállalkozási státuszát a hatóságoknak a kísérő dokumentumokból tudniuk kellett volna, formálisan nem minősült nagyvállalkozásnak a 2016. és 2017. évi támogatásnyújtás időpontjában, és ezért a nyújtott támogatás összeegyeztethető volt a 702/2014/EU rendelettel ((107) preambulumbekezdés). A vállalat azzal érvel, hogy 2016 júliusában az Agrofert (egy nagyvállalkozás) tagja lett, ezért a 702/2014/EU rendelet I. melléklete 4. cikke (2) bekezdésének szövegével összhangban nem veszítette el kkv-státuszát a következő két évben, azaz amikor 2016 szeptemberében, majd 2017 szeptemberében támogatási kérelmet nyújtott be.

(191) A Bizottság először is megállapítja, hogy a Lužanská Zemědělská ellentmond a 2016-ban és 2017-ben benyújtott saját támogatási kérelmeinek, amelyek vagy kifejezetten nagyvállalkozásként tüntették fel a méretét, vagy amelyek alapján a hatóságoknak a kísérő dokumentumokból tudniuk kellett volna nagyvállalkozási státuszáról. A vállalkozás helyzetének utólagos változása már ezen az alapon sem hiteles vagy elfogadható. Amint azt Csehország előadta, a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást tévedésből nyújtották ((68) preambulumbekezdés), és utólagos felülvizsgálata során a Lužanská Zemědělská a.s.-t nem tekintette kkv-nak ([49]).

Mindenesetre a Bizottság hozzáteszi, hogy a 702/2014/EU rendelet I. melléklete 4. cikke (2) bekezdésének a Lužanská Zemědělská által javasolt ilyen értelmezése nincs összhangban a kkv-k fogalmának az uniós bíróságok általi értelmezésével, amely az *effet utile* elvén alapul. A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban kifejtette a 4. cikk (2) bekezdésének és a kkv-k fogalommeghatározásának értelmezését ([50]) (ahogy arra az (54)–(60) preambulumbekezdés emlékeztet). Ezt az érvelés fennáll, és azt a Cseh Köztársaság és a harmadik felek egyike sem vitatta.

(192) Az eljárás megindításáról szóló határozatban ([51]) a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy ellentétes lenne az *effet utile* elvével, ha ilyen lehetőséget biztosítanának azon vállalkozások számára, amelyek a szerkezetben bekövetkezett állandó változás miatt – azaz egyesülést vagy felvásárlást követő tulajdonosi változás következtében – meghaladták a létszámra vonatkozó vagy a pénzügyi küszöbértékeket. Ez a változás tartósan növeli a létszámra vonatkozó vagy pénzügyi felső határokat, és így ezek a változók már nem függnek a vállalat gazdasági teljesítményétől. A Bizottság úgy véli, hogy ilyen esetben a gazdasági valóság azt mutatja, hogy egy adott vállalkozás nem valódi kkv. Ebből következik, hogy bár ezt a konkrét helyzetet nem határozza meg kifejezetten a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében szereplő kkv-fogalommeghatározás 4. cikkének (2) bekezdése, amely szintén az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatán és az *effet utile* elvén alapul, az ilyen vállalkozás a tulajdonjog tartós megváltozását követően nem részesülhet kkv-státuszban.

(193) Ehelyett abban az esetben, ha egy vállalkozás az egyesülést vagy felvásárlást követően a szerkezetben vagy a tulajdonjogban bekövetkezett állandó változás következtében túllépte a kkv-kra vonatkozó felső határokat, az értékelés szempontjából releváns időpont az ügylet időpontja (amelyben a vállalkozás állandó jelleggel egy nagyobb vállalkozás részévé válik), nem pedig a kérelmező jogalany beszámolói zárásának időpontja.

(194) Ezen értelmezésnek megfelelően a Bizottság megállapítja, hogy a Lužanská Zemědělská a.s. (vagy bármely más kedvezményezett nagyvállalkozás) nem hivatkozhat a 702/2014/EU rendelet I. melléklete 4. cikkének (2) bekezdésére annak érdekében, hogy igazolja, hogy kkv-méretű volt a 2016-ban és 2017-ben benyújtott támogatási kérelmek időpontjában. Ehelyett a Bizottság úgy véli, hogy a Lužanská Zemědělská a.s. akkor vált nagyvállalkozássá, amikor állandó jelleggel az Agrofert részévé vált, és nem csak azt követően, hogy e tulajdonosi változás miatt két egymást követő elszámolási időszakban túllépte az említett melléklet 2. cikkében meghatározott létszámot vagy pénzügyi küszöbértékeket. Ezért a Lužanská Zemědělská a.s. (vagy bármely más kedvezményezett nagyvállalkozás) számára nyújtott támogatás nem tartozik a 702/2014/EU rendelet szerinti csoportmentesség hatálya alá (mivel az említett rendelet 14. cikke csak kkv-kra vonatkozik, és a támogatás nem tekinthető nagyvállalkozásoknak nyújtott ad hoc támogatásnak ((144), (147) és (148) preambulumbekezdés), valamint a támogatás jogellenes és összeegyeztethetetlen.

([49]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (104) preambulumbekezdésével.
([50]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (108)–(113) preambulumbekezdésével.
([51]) Vö. az eljárás megindításáról szóló határozat (112) preambulumbekezdésével.

8. **KÖVETKEZTETÉS**

(195) A Bizottság megállapítja, hogy a nagyvállalkozásoknak közvetlen támogatások formájában nyújtott támogatás az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül. A Bizottság megállapítja, hogy Csehország jogellenesen hajtotta végre az SA.50787 és az SA.50837 számú támogatási programokat azáltal, hogy a bejelentést megelőzően nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást, megsértve ezzel az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését.

(196) Ezenkívül a fenti elemzés igazolja, hogy az ilyen támogatás nem tekinthető összeegyeztethetőnek a belső piaccal.

(197) Ebből következik, hogy a Csehország által az SA.50787 és SA.50837 számú programok keretében nagyvállalkozásoknak a bejelentésüket megelőzően nyújtott állami támogatás jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen.

9. **VISSZAFIZETTETÉS**

(198) Az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése és az uniós bíróságok állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Bizottság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érintett tagállamnak módosítania kell-e vagy meg kell-e szüntetnie azt a támogatást, amely a Bizottság álláspontja szerint nem egyeztethető össze a belső piaccal ([52]). Az uniós bíróságok állandó ítélkezési gyakorlata abban is következetes, hogy a Bizottság által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a támogatás megszüntetése vonatkozásában a tagállamra kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ([53]).

(199) Az uniós bíróságok e tekintetben kimondták, hogy ez a célkitűzés akkor valósul meg, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatásként kapott összegeket, elveszítve így azt az előnyt, amelyet versenytársaival szemben élvezett a belső piacon, és visszaállt a támogatás juttatása előtti állapot ([54]).

(200) Az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] mennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére (visszafizettetési határozat). A Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését [helyesen: visszatéríttetését], amennyiben az ellentétes az uniós jog valamelyik általános elvével".

(201) Így Csehország köteles visszafizettetni a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatást (a (195) és (196) preambulumbekezdés) minden olyan kedvezményezettel, amely a támogatás nyújtásának időpontjában nagyvállalkozás volt, kivéve, ha teljesítette az 1408/2013/EU bizottsági rendelet ([55]) valamennyi feltételét vagy az uniós jog valamely általános elvének alkalmazását, amint azt a hivatalos vizsgálat során állították. A visszafizettetés a támogatásnak a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszafizetés időpontjáig tartó időszakra terjed ki. A visszafizettetendő összegek tartalmazzák a tényleges visszafizetés időpontjáig esedékes kamatokat is.

A jogbiztonság uniós jogi elvének a szóban forgó ügyre való állítólagos alkalmazása

(202) A cseh hatóságok már hét kedvezményezettet nagyvállalkozást azonosítottak, és elindították a megfelelő eljárásokat a 2016–2017-es években az egyik vagy mindkét, csoportmentesség alá tartozó támogatási program keretében nyújtott jogellenes támogatások visszafizettetése érdekében ((69) preambulumbekezdés). A cseh hatóságok azonban azt állítják, hogy az e határozat (117)–(119) preambulumbekezdésében kifejtett okok miatt a visszafizettetési eljárásokat nem lehetett a támogatásnak a kedvezményezettekkel való tényleges visszafizettetésével lezárni. A cseh hatóságok a nemzeti bíróság ítéleteire és a visszafizettetési eljárások megindításakor hatályos nemzeti jogra, különösen a költségvetési szabályokról szóló 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. cikke (3) bekezdésének c) pontjára támaszkodva a jogbiztonság elvére hivatkoznak.

([52]) A Bíróság 1973. július 12-i ítélete, Bizottság kontra Németország, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, 13. pont.
([53]) A Bíróság 1990. március 21-i ítélete, Belgium kontra Bizottság, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, 66. pont.
([54]) A Bíróság 1999. június 17-i ítélete, Belgium kontra Bizottság, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, 64. és 65. pont.
([55]) A Bizottság 1408/2013/EU rendelete (2013. december 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a mezőgazdasági ágazatban nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 352., 2013.12.24., 9. o.).

(203) A Bizottság úgy véli, hogy a költségvetési szabályokról szóló 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. §-a (3) bekezdésének c) pontja a visszafizettetési eljárások megindításának időpontjában hatályos formájában ellentétes volt a jogellenes támogatások visszafizettetésére vonatkozó uniós szabályokkal, amint azt az uniós bíróságok számos ítélete az alábbiakban szemlélteti.

(204) Az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatából következik, hogy ha a támogatást csoportmentességi rendelet alapján nyújtották, noha az említett rendelet szerinti mentességre való jogosultsághoz előírt feltételek nem teljesültek, a támogatás nyújtása megsértette a bejelentési kötelezettséget, és ezért azt jogellenesnek kell tekinteni ([56]). A csoportmentességi rendelet hatálya alá nem tartozó állami támogatásokra továbbra is az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében meghatározott bejelentési kötelezettség vonatkozik ([57]).

(205) Az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezés megköveteli, hogy a nemzeti hatóság saját kezdeményezésére téríttesse vissza a csoportmentességi rendelet alapján általa nyújtott támogatást akkor, ha utóbb megállapítja, hogy az e rendeletben előírt feltételek nem teljesültek ([58]).

(206) Amennyiben valamely nemzeti hatóság megállapítja, hogy az általa valamely csoportmentességi rendelet alapján nyújtott támogatás nem felel meg az adott rendeletben előírt mentességben való részesüléshez előírt feltételeknek, e hatóság feladata, hogy meghozza a megfelelő intézkedéseket a támogatás végrehajtása jogellenességének orvoslása érdekében, oly módon, hogy a támogatás a Bizottság határozatának meghozataláig ne álljon továbbra is a kedvezményezett rendelkezésére szabadon, ideértve a jogellenesen nyújtott támogatás saját kezdeményezésére történő visszatéríttetését is ([59]).

(207) A Bizottság továbbá emlékeztet az uniós jog elsőbbségének az uniós bíróságok ([60]) ítélkezési gyakorlata által megállapított elvére, amely szerint az uniós jog akkor érvényesül, ha az uniós jog és a nemzeti jog valamely aspektusa ütközik. Ezen elv értelmében a nemzeti bíróságok kötelesek biztosítani az uniós jog rendelkezéseinek teljes érvényesülését, szükség esetén akár hivatalból megtagadva a nemzeti jogszabályok bármely ellentétes rendelkezésének alkalmazását.

(208) A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint mind a közigazgatási hatóságok, mind a nemzeti bíróságok feladata, hogy hatáskörükön belül biztosítsák az uniós jog azon rendelkezéseinek teljes érvényesülését, amelyek közvetlen hatállyal bírnak a tagállamok hatóságaira nézve ([61]).

(209) A Bizottság továbbá rámutat arra, hogy a nemzeti bíróságoknak tekintettel kell lenniük a Bizottság előtt folyamatban lévő eljárásokból eredő jogi helyzetekre, abban az esetben is, ha azok ideiglenesek ([62]). Ez azt jelenti, hogy amíg a vizsgálati eljárás folyamatban van, a nemzeti bíróságoknak magából az eljárás megindításáról szóló határozatból kell jogi következtetéseket levonniuk, és minden megfelelő intézkedést meg kell tenniük a felfüggesztési kötelezettség esetleges megsértésének kezelésére.

(210) A Bizottság emlékeztet továbbá az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatára, amely a csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó támogatási kérelmet benyújtó nemzeti hatóság azon kötelezettségére hivatkozik, hogy a hozzá benyújtott információk figyelembevételével gondosan meg kell vizsgálnia, hogy a kérelmezett támogatás megfelel-e az említett rendeletben előírt valamennyi releváns feltételnek, és ha e feltételek egyike nem teljesül, el kell utasítania a kérelmet ([63]).

([56]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 87. pont.
([57]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 86. pont.
([58]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 95. pont.
([59]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 92. és 89. pont.
([60]) A Bíróság 1963. február 5-i ítélete, Van Gend en Loos kontra Administratie der Belastingen, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1; a Bíróság 1964. július 15-i ítélete, Costa kontra E.N.E.L., C-6/64, ECLI:EU:C:1964:51; a Bíróság 1978. március 9-i ítélete, Amministrazione delle finanze dello Stato kontra Simmenthal, C-106/77, ECLI:EU:C:1978:49.
([61]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, *Eesti Pagar AS*, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 90. és 91. pont; a Bíróság 2017. szeptember 14-i ítélete, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, ECLI:EU:C:2017:687, 54. pont.
([62]) A Bíróság 2013. november 21-i ítélete, Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, 38. pont.
([63]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 93. pont.

(211) A Bizottság úgy véli, hogy a 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 15. §-a (3) bekezdésének c) pontja a visszafizettetési eljárások megindításakor hatályos és a jelen ügyben a nemzeti bíróság által alkalmazott formájában akadályozza a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszatéríttetésére vonatkozó uniós szabályok hatékony végrehajtását, mivel kifejezetten kizárta a már kifizetett támogatás tényleges visszatéríttetésének lehetőségét, amennyiben a visszafizettetés oka az volt, hogy a támogatást nyújtó határozat megsértette az uniós jogot ([64]).

(212) Az uniós bíróságok állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az uniós jog elsőbbségének és tényleges érvényesülésének elve azt jelenti, hogy a tagállamok és a támogatások kedvezményezettjei a nemzeti és az uniós jog ütközése esetén nem hivatkozhatnak a jogbiztonság elvére a visszafizettetés korlátozása érdekében. Ilyen esetben az európai uniós jog elsőbbséget élvez, és a nemzeti szabályok nem alkalmazhatók, vagy olyan módon kell őket értelmezni, hogy az európai uniós jog továbbra is hatékonyan érvényesüljön ([65]).

A harmadik személyek jogos elvárásai védelmének állítólagos fennállása

(213) Az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeiket benyújtó kedvezményezett nagyvállalkozások a Bizottsághoz benyújtott beadványaikban azt állították, hogy a cseh hatóságok támogatást nyújtó határozatai jogos elvárásokat keltettek a támogatás összeegyeztethetőségét illetően. Több olyan tényezőt is előterjesztettek, amelyek szerintük bizonyítják, hogy jogosan várhatták el, hogy a számukra nyújtott támogatás megfelel az összes alkalmazandó feltételnek. A harmadik felek többsége azzal érvelt, hogy a cseh hatóságok a támogatás nyújtásakor teljes mértékben tisztában voltak nagyvállalkozási státuszukkal, és hogy a támogatás arányos volt, és a kontrafaktuális forgatókönyv hiánya ellenére is ösztönző hatású volt. A harmadik felek szerint a cseh hatóságok ismételten ellenőrizték, hogy teljesülnek-e a támogatás odaítélésének feltételei, és nem tártak fel hiányosságokat (mielőtt az utólagos ellenőrzés megállapította, hogy nem kkv-k, és ezért tévesen részesültek támogatásban ((78)–(110) preambulumbekezdés).

(214) A Bizottság emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat ([66]) szerint a bizalomvédelemhez való jogra minden olyan magánszemély hivatkozhat, aki olyan helyzetben van, amelyben bizonyítást nyer, hogy az uniós közigazgatás a nyújtott támogatásokat illetően megalapozott reményeket keltett. Viszont senki nem hivatkozhat a bizalomvédelem elvének megsértésére, ha a közigazgatás nem adott részére egyértelmű biztosítékokat. Az állami támogatás nyújtása nem kelthet harmadik személyekben jogos elvárásokat az ilyen támogatás szabályszerűsége tekintetében, ha azt az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megsértésével nyújtották ([67]).

(215) A Bizottság megjegyzi, hogy a harmadik felek által a jelen ügyben felhozott jogos elvárások védelme kizárólag a nemzeti hatóságok határozataira vonatkozik.

(216) E tekintetben a Bizottság emlékeztet, hogy nem lehet úgy tekinteni, hogy egy csoportmentességi rendelet alapján támogatást nyújtó nemzeti hatóság hatáskörrel rendelkezik arra vonatkozóan, hogy olyan végleges határozatot hozzon, amely megállapítja a kért támogatás Bizottsághoz való bejelentésére vonatkozó, az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti kötelezettség hiányát ([68]).

(217) Amikor a nemzeti hatóság a csoportmentességi rendeletet tévesen alkalmazva nyújt támogatást, ezt mind e rendelet rendelkezéseinek, mind az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének a megsértésével teszi ([69]). A jelen ügyben ugyanez a következtetés vonható le az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését sértő jogellenes támogatásról, ha a nagyvállalkozásoknak nyújtott támogatást az SA.50787 és SA.50837 számú programok bejelentése előtt nyújtották.

([64]) A 218/2000. sz. törvény (Gyűjt.) 2021. december 31-ig hatályos változata 15. §-a (3) bekezdésének c) pontja.
([65]) A Bíróság 2006. október 5-i ítélete, Bizottság kontra Franciaország („Scott"), C-232/05, ECLI:EU:C:2006:651, 50–53. pont.
([66]) A Bíróság 1990. szeptember 20-i ítélete, Bizottság kontra Németország, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, 13. és 14. pont.
([67]) Lásd a Törvényszék 2010. július 1-jei ítéletét, Olasz Köztársaság kontra Európai Bizottság, T-53/08, ECLI:EU:T:2010:267; a Bíróság 2004. november 11-i ítéletét, Demesa és Territorio Histórico de Álava *kontra* Bizottság, C-183/02 P. és C-187/02. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:C:2004:701; a Törvényszék 2010. szeptember 13-i ítéletét, Görög Köztársaság és társai kontra Európai Bizottság, T-415/05., T-416/05. és T-423/05. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:T:2010:386.
([68]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 101. pont.
([69]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 103. pont.

(218) Ebből következik, hogy ilyen helyzetben a támogatás nemzeti hatóság általi nyújtása nem kelthet jogos elvárást e támogatás kedvezményezettjében e támogatás szabályszerűsége tekintetében ([70]).

(219) Ezenkívül az érintett harmadik felek feladata, hogy tanúsítsák a megkövetelt óvatosságot és gondosságot, és meggyőződjenek az uniós jog szabályainak betartásáról ([71]). A Bíróság megerősítette, hogy a kellő gondossággal eljáró gazdasági szereplőnek általában képesnek kell lennie annak megállapítására, hogy az EUMSZ 108. cikkében meghatározott eljárást betartották-e ([72]). A jelen ügyben a kedvezményezett nagyvállalkozások nem vették figyelembe különösen azt, hogy a nemzeti jogalap a 702/2014/EU rendelet 14. cikkére hivatkozott, amely csak a kkv-kra vonatkozik ((115) preambulumbekezdés).

(220) Figyelembe véve ezt az érvelést, a Bizottság megalapozatlannak tartja a harmadik felek azon állításait, hogy sérült jogos elvárásaik védelme. Ugyanakkor a nemzeti hatóságok által harmadik feleknek adott esetleges ígéretekre nem lehet hivatkozni a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszafizettetésének akadályaként.

(221) A fenti érvek fényében a kedvezményezettek nem hivatkozhatnak az uniós jog olyan általános elveire, mint a bizalomvédelem és a jogbiztonság a számukra jogellenesen nyújtott összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítésének megakadályozása érdekében. Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy semmi nem akadályozza az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikke (1) bekezdésének alkalmazását. Az e határozat keretében azonosított jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatások visszafizettetését az uniós jog egyetlen általános elve sem akadályozza.

(222) A Bizottság ezért megállapítja, hogy a cseh hatóságok kötelesek minden megfelelő intézkedést megtenni a nagyvállalkozásoknak már kifizetett támogatások visszafizettetése érdekében, hogy helyreállítsák azt a gazdasági helyzetet, amelyben a kedvezményezettek a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatás nyújtása nélkül lennének.

(223) A cseh hatóságoknak a visszafizettetési kamatokkal együtt vissza kell téríteniük a támogatás olyan kedvezményezettnek történő odaítéléséről szóló határozatokban meghatározott támogatási összegeket ([73]), amely a támogatás nyújtásának időpontjában a 702/2014/EU rendelet I. mellékletében szereplő fogalommeghatározás értelmében nagyvállalkozásnak minősült. A kamatokat az (EU) 2015/2282 bizottsági rendelettel ([74]) módosított 794/2004/EK bizottsági rendelet ([75]) V. fejezetével összhangban a szóban forgó támogatásnak a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásától és tényleges visszafizetéséig kell kiszámítani.

(224) Ami a visszafizettetés által érintett kedvezményezetteket illeti, bár néhány kedvezményezettet már azonosítottak, nem zárható ki, hogy más kedvezményezettek is érintettek lehetnek. A Bizottság ezért felkéri a cseh hatóságokat, hogy hajtsák végre ezt a határozatot, és téríttessék vissza a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatást minden olyan kedvezményezettel, amely a támogatás nyújtásának időpontjában nem felelt meg a kkv-k 702/2014/EU rendelet I. mellékletében szereplő meghatározásának,

([70]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 106. pont.

([71]) Lásd a Törvényszék 2000. június 13-i ítéletét, EPAC kontra Bizottság, T-204/97. és T-270/97. sz. egyesített ügyek, ECLI:EU:T:2000:148.

([72]) A Bíróság 2019. március 5-i ítélete, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, 98. pont.

([73]) A visszafizettetési határozatokban a cseh hatóságok az alábbiak szerint határozták meg a visszafizetendő támogatási összegeket. A Bizottság emlékeztet arra, hogy az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikkével összhangban ezeket a támogatási összegeket újra kell számítani, hogy azok magukban foglalják a jogellenes támogatás kedvezményezett részére történő rendelkezésre bocsátásának napjától a visszafizetés napjáig fizetendő kamatokat.
Pomona Tesenice: 1 400 000 CZK (60 000 EUR)
Usovsko EKO: 1 000 000 CZK (43 000 EUR)
Usovsko AGRO: 4 700 000 CZK (200 400 EUR)
SADY CZ: 2 100 000 CZK (80 200 EUR)
RBQ SADY: 11 331 000 CZK (483 000 EUR)
M+A+J: 260 000 CZK (11 000 EUR)
Luzanska zemedelska: 2 830 000 CZK (120 600 EUR).

([74]) A Bizottság (EU) 2015/2282 rendelete (2015. november 27.) a 794/2004/EK bizottsági rendeletnek a bejelentési formanyomtatványok és adatlapok tekintetében történő módosításáról (HL L 325., 2015.12.10., 1. o.).

([75]) A Bizottság 794/2004/EK rendelete (2004. április 21.) az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Csehország által a C(2021) 41 final határozat bejelentése előtt jogellenesen végrehajtott, az elsődleges mezőgazdasági termeléssel, a gyümölcsösök szerkezetátalakításával és a csepegtető öntözőrendszernek a gyümölcsösökben, komlóültetvényeken, szőlőültetvényeken és szaporítóiskolákban történő kiépítésével foglalkozó kedvezményezett nagyvállalkozások javára hozott intézkedések sértik az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését, és két program formájában nyújtott állami támogatásnak minősülnek.

2. cikk

Az 1. cikkben említett állami támogatás, amelyet Csehország jogellenesen, az EUMSZ 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével nyújtott, összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

3. cikk

(1) Csehország visszafizetteti az 1. cikkben említett összeegyeztethetetlen támogatást a kedvezményezett nagyvállalkozásokkal.

(2) A visszafizettetendő összegeknek tartalmazniuk kell a támogatásnak a kedvezményezett nagyvállalkozások rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszatérítés időpontjáig esedékes kamatokat.

(3) A kamatokat a 271/2008/EK rendelettel ([76]) módosított 794/2004/EK rendelet V. fejezetével összhangban kamatos kamattal kell kiszámítani.

4. cikk

(1) Az 1. cikkben említett támogatást haladéktalanul és ténylegesen vissza kell fizettetni ([77]).

(2) Csehország biztosítja, hogy e határozatot a kihirdetésétől számított négy hónapon belül végrehajtják.

5. cikk

(1) Az e határozatról szóló értesítéstől számított négy hónapon belül Csehország benyújtja a Bizottságnak a következő információkat:

— azon kedvezményezett nagyvállalkozás teljes listája, amelyek az 1. cikkben említett két program keretében támogatásban részesültek,

— a kedvezményezett nagyvállalkozásokkal visszafizettetendő teljes összeg (a támogatás tőkeösszege és a visszafizettetési kamatok),

— az e határozatnak való megfelelés érdekében meghozott és tervezett intézkedések részletes bemutatása,

— az azt igazoló dokumentumok, hogy a kedvezményezett nagyvállalkozásokat felszólították a támogatás visszatérítésére.

(2) Mindaddig, amíg az 1. cikkben említett támogatást teljes egészében vissza nem fizetik, Csehország folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtása érdekében meghozott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. Csehország a Bizottság egyszerű kérésére azonnali tájékoztatást ad az e határozat végrehajtása érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Ugyancsak részletes tájékoztatást nyújt a kedvezményezett nagyvállalkozások által már visszafizetett támogatásokról és kamatokról.

([76]) A Bizottság 271/2008/EK rendelete (2008. január 30.) az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 794/2004/EK rendelet módosításáról (HL L 82., 2008.3.25., 1. o.).

([77]) Az (EU) 2015/1589 rendelet 16. cikkének (3) bekezdése.

6. cikk

Ennek a határozatnak a Cseh Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2024. április 5-én.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
ügyvezető alelnök